

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky

Obsah

I. ÚVOD

II. ZÁKLADNÉ CIELE

III. VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA

IV. PROGRAM VLÁDY

1. Demokratický právny štát

2. Hospodárska politika

- A. Makroekonomická politika
- B. Verejné financie
- C. Podpora podnikania a priemyselná politika
- D. Privatizácia
- E. Doprava, pošty a telekomunikácie
- F. Pôdohospodárstvo a vidiecka politika
- G. Životné prostredie
- H. Regionálny rozvoj a bývanie

3. Sociálna oblasť

- A. Sociálna politika
- B. Výchova a vzdelávanie
- C. Veda a výskum
- D. Mládež a šport
- E. Zdravotníctvo
- F. Kultúra

4. Vnútoraná bezpečnosť, spravodlivosť, obrana štátu a zahraničná politika

- A. Vnútoraná bezpečnosť a verejná správa
- B. Spravodlivosť
- C. Obrana štátu
- D. Zahraničná politika

V. ZÁVER

I. ÚVOD

Vláda Slovenskej republiky, ktorá sa utvorila na základe septembrových parlamentných volieb, predstupuje pred Národnú radu Slovenskej republiky a pred svojich voličov s programom, ktorý vychádza z mandátu získaného od občanov našej vlasti. Tento program je programom národnej obnovy Slovenska.

Náš mandát je vyjadrením vôle zmeniť spoločenské pomery na Slovensku. Dve tretiny voličov rozhodli, že naša krajina potrebuje nový začiatok. Nastupujúca vláda vyjadruje poďakovanie predchádzajúcej vláde za všetko dobré a pozitívne, čo pre našu vlasť vykonala. Treba však súčasne zdôrazniť, že krajinu odovzdáva v situácii, ktorá je horšia, ako bola v čase, keď ju preberala.

Nastupujúca vláda Slovenskej republiky je pripravená urobiť zásadný obrat vo verejnom živote našej vlasti. Chce obnoviť dôveru občanov vo svojich zástupcov, ale i vo svoje vlastné schopnosti, možnosti a sily.

Program vlády je programom národnej obnovy. Pred vládou i pred celou spoločnosťou stoja veľké úlohy. Národná obnova si žiada obrovské nasadenie a energiu. Základom tohto procesu je obnova fungovania demokratických inštitúcií štátu. Štátne a verejnoprávne orgány musia pôsobiť v záujme verejného dobra, musia tu byť pre všetkých, nielen pre určitú politickú či ekonomickú spoločenskú skupinu. Vláda urobí všetko pre to, aby sa naša spoločnosť zbavila klientelizmu a korupcie.

Modernizácia fungovania demokratického štátu je podmienkou modernizácie hospodárstva. Rovnosť príležitostí a zodpovednosť pri nakladaní s bohatstvom národa je základnou podmienkou jeho ďalšieho rastu. Je tiež podmienkou znovunastolovania a zabezpečenia sociálnej spravodlivosti.

Prvoradým cieľom zmien spoločenských pomerov v našej vlasti k lepšiemu je prelomiť kruh medzinárodnej izolácie, do ktorého sa Slovensko za ostatné roky dostalo. Vláda vychádza z viery v sily našej vlasti a v schopnosti obstáť v politickej, ekonomickej i duchovnej súťaži v európskom i svetovom meradle tak, že to bude na trvalý prospech všetkých občanov našej krajiny.

Vláda Slovenskej republiky predstupuje s programom, ktorý má ambíciu previesť Slovensko cez prah nového tisícročia tak, aby sa stalo krajinou, ktorú budeme nielen milovať, pretože je našou vlasťou, ale na ktorú budeme hrdí pre jej výsledky a pre jej postavenie v rodine moderných štátov Európy a sveta. A predovšetkým: aby sa stalo stabilnou krajinou, v ktorej sa ľuďom bude žiť dobre. Toto je náš program, podľa ktorého bude vláda konať.

II. ZÁKLADNÉ CIELE

Vláda Slovenskej republiky predkladá Národnej rade Slovenskej republiky a občanom svojej vlasti program, ktorý je cestou k naplneniu týchto základných cieľov:

- Vnášať do života celej spoločnosti úsilie o spravodlivosť, slobodu, zodpovednosť, solidaritu, vládu zákona, poctivosť, rešpekt pred deľbou moci, podporu iniciatívy a aktivity

ľudí, zasiahnuť proti chytráctvu, pohodlnosti, korupcii, kultu sily, nezodpovednosti a tendencii ku koncentrácii moci a bohatstva.

- Zastaviť hospodársky úpadok a stabilizovať ekonomiku.
- Vytvárať predpoklady na rast životnej úrovne ľudí.
- Budovať konkurencieschopnosť trhovej ekonomiky.
- Zabezpečiť ochranu života, zdravia a majetku občanov, trvalo udržateľného rozvoja a zlepšenie životného prostredia.
- Všestranne rozvíjať občiansku spoločnosť.
- Dosiahnuť členstvo SR v OECD, zaradenie Slovenskej republiky do prvej skupiny štátov pre rozšírenie Európskej únie a získať plnohodnotné členstvo SR v NATO.

III. VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA

Vláda preberá zodpovednosť za vývoj v krajine v zložitom období. Toto obdobie charakterizuje ťažká situácia v hospodárstve, rast organizovaného zločinu, pokles právneho vedomia a neriešenie problémov vo všetkých oblastiach života. Každoročný deficit štátneho rozpočtu vyčerpá možnosti jeho ďalšieho financovania. Zhoršil sa rating slovenskej ekonomiky, zrýchlilo sa celkové hrubé zahraničné zadĺženie, zhoršili sa podmienky obstarania ďalších úverov. Vysoké úrokové sadzby neumožňujú rozvoj seriózneho podnikania. Trvalo vysoké pasívne saldo zahranično-obchodnej bilancie spôsobuje neúnosný tlak na stabilitu meny. Rastie napätie v mnohých slovenských podnikoch, ktoré nie sú schopné umiestňovať svoju produkciu ani splácať svoje záväzky, čo vytvára hrozbu masového prepúšťania. Mnohí privatizátori nie sú schopní rozvíjať lacno získané podniky, mnohí tieto podniky tunelujú. Chýbajú peniaze v školstve, zdravotníctve, verejnej doprave i ostatných oblastiach. Rozrástla sa byrokracia a korupcia, vzťahom medzi štátnou správou a podnikateľským prostredím dominoval klientelizmus. Výrazne sa zhoršili možnosti nadobudnutia bytu, najmä pre mladé rodiny. Vláda zdedila viaceré nedošetrené trestné činy, kde sú podozrenia zo spoluúčasti štátnych orgánov. Predchádzajúca vláda nerešpektovala nálezy Ústavného súdu, čo deformovalo právne vedomie občanov. Spoločnosť je rozdelená, pričom základným kritériom delenia sa stala politická náklonnosť a výraznou črtou medziľudských vzťahov nenávisť, zneužívanie moci a zastráňovanie. Morálka, etika a zodpovednosť sa zo života spoločnosti začali vytrácať.

Vláda uskutoční dôslednú analýzu stavu spoločnosti a predloží ju verejnosti. Napriek neutešenému stavu spoločnosti preberá plnú zodpovednosť za ďalší vývoj v krajine. Vychádza z toho, že rozhodujúca väčšina občanov si neudržateľnosť doterajšieho vývoja jasne uvedomila a vo voľbách do Národnej rady SR sa vyslovila za zásadnú zmenu vo vývoji spoločnosti. Vláda SR je odhodlaná potrebnú zmenu uskutočniť.

IV. PROGRAM VLÁDY

1. Demokratický právny štát

Jeden zo základných cieľov, ktorý vláda sleduje, je nastúpiť cestu smerujúcu k spoločnosti vzdelania, spoluúčasti a solidarity, k spoločnosti dvadsiateho prvého storočia. Vláda si plne uvedomuje, že uvedený cieľ možno dosiahnuť iba za aktívnej účasti a súčinnosti všetkých občanov SR.

Demokratický právny štát vláda vníma ako štát, ktorý svojim právnym poriadkom a jeho reálnym uplatnením poskytuje všetkým občanom i právnickým osobám rovný prístup k právam a slobodám zaručeným Ústavou SR a ratifikovaným dohovormi o ľudských právach, ako štát, ktorý je bezvýhradne viazaný zákonmi, slúži občanom a poskytuje istotu slobodného rozhodovania občanov o ich prítomnosti i budúcnosti. Ide nám o štát, v ktorom ústredné miesto majú tieto hodnoty: sloboda, rovnosť, spravodlivosť, demokracia, tolerancia a predovšetkým solidarita so slabšími, ohrozenými a bezbrannými.

Spoločne musíme vytvoriť právny rámec, ktorý znemožní vytváranie priestoru pre rôzne formy diskriminácie, nezamestnanosť a vylučovanie väčších skupín občanov z civilizovaného prostredia. Cieľom vlády je teda humanizácia spoločenských vzťahov a vykonanie takých zmien, ktoré umožnia prehĺbenie sociálneho rozmeru transformácie i demokracie ako záruky slobodného sebaurčenia občanov.

Za jednu zo základných úloh považujeme okamžitý zásah proti ekonomickej kriminalite a proti prerastaniu organizovaného zločinu do ďalších spoločenských štruktúr. Vláda je rozhodnutá prostredníctvom dostupných prostriedkov zlepšiť fungovanie justičnej sústavy a následne predložiť legislatívne návrhy k jej celkovému zefektívneniu.

V oblasti tvorby a aplikácie práva považuje vláda za hlavnú prioritu posilnenie právneho vedomia prostredníctvom nastolenia skutočnej vynútiteľnosti práva. Jednou z hlavných príčin súčasného nedobrého stavu je nesystematický a neprehľadný právny poriadok, ktorý umožňuje rôznym dobrodruhom využívať jeho medzery. Rovnako neprijateľné sú prieťahy v súdnych konaniach, ktoré majú za následok stratu dôvery občanov k právu a poriadku. Preto je vláda rozhodnutá uskutočniť viaceré opatrenia, ktoré povedú k zásadnej zmene súčasného stavu. Pôjde najmä o nasledujúce kroky:

- Pri samotnej koncepcii tvorby práva bude vláda preferovať princíp systémového prístupu, ktorý si predovšetkým vyžaduje vypracovať také základné občianskoprávne a trestno-právne kódexy, aby ich prijatie odstránilo deficit v procese celkovej harmonizácie právneho poriadku.
- Vláda vykoná potrebné legislatívne a organizačné opatrenia vo vzťahu k nedostatkom v právnej regulácii privatizácie, podnikania a nakladania s majetkom štátu.
- Vláda vytvorí podmienky na analýzu efektívnosti pôsobenia Ústavy SR. V tejto súvislosti využije svoje funkčné obdobie aj na prípravu a diskusiu o návrhu zmien ústavy. Zmeny by mali upevniť postavenie občana ako pôvodcu všetkej moci v štáte, upevniť mechanizmus ochrany ústavnosti, prehĺbiť a rozšíriť možnosti priamej demokracie, sprehľadniť a spresniť ustanovenia upravujúce ústavné vzťahy, najmä tie, ktoré sa v uplynulom období stali predmetom zápasov a polemík. Vláda pritom bude dbať na to, aby zákony vykonávajúce Ústavu SR boli v súlade s podstatou a zmyslom základných práv a slobôd, a aby ich obmedzenia boli používané len na stanovený cieľ. Nepripustí, aby úroveň ich ekonomického, právneho a politického zabezpečenia bola znižovaná.

- Pripravíme právne normy o priamej voľbe prezidenta, o voľbách do Národnej rady SR a o voľbách do orgánov samosprávy obcí.
- Vláda navrhne rozšírenie kompetencií Najvyššieho kontrolného úradu. V oblasti prokuratúry zabezpečí najskôr analýzu jej činnosti a navrhne zlepšenia. Vláda bude dôsledne presadzovať posilňovanie procesnej nezávislosti prokurátorov.
- Vláda posilní nezávislosť súdnictva, pripraví novú koncepciu súdnictva s cieľom dôsledne oddeliť výkon súdnictva od štátnej správy a zavedie sudcovskú samosprávu pri zvýšení jej zodpovednosti.
- Vláda bude realizovať ďalšiu decentralizáciu kompetencií z orgánov miestnej štátnej správy na územnú samosprávu a pripravovanú regionálnu samosprávu.
- Vláda prehodnotí súčasnú právnu úpravu vlastníctva štátu a hospodárenia s jeho majetkom. Trvalú pozornosť bude venovať právnej úprave konfliktných vzťahov medzi zamestnávateľmi a zamestnancami, medzi výrobcami a spotrebiteľmi, vlastníkmi domov a nájomníkmi a hľadať právnu reguláciu riešenia týchto konfliktov.

Za neoddeliteľnú súčasť politiky demokratického štátu vláda považuje dôsledné rešpektovanie ľudských práv a slobôd. Bude vytvárať priestor pre spoločnosť slobody a solidarity založenú na vzájomnej úcte a tolerancii, náboženskej slobode a politickej pluralite.

V zmysle Ústavy SR nepripustí žiadne formy rasovej či národnostnej neznášanlivosti. Žiadny občan SR nemôže mať nevýhody pre svoju príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej menšine alebo etnickej skupine. Vláda bude podporovať všetky formy výchovy k vzájomnej národnostnej úcte a v tejto oblasti počíta aj so spolupôsobením mimovládnych organizácií.

Vláda bude dodržiavať záväzky SR, ktoré vyplývajú z podpísaných a ratifikovaných medzinárodných dokumentov. Vypracuje analýzu stavu ľudských a menšinových práv v SR v porovnaní s medzinárodnými dokumentmi a na základe jej výsledkov rozhodne o prístupí k ďalším medzinárodným konvenciám, prípadne o prijatí ústavného zákona, resp. zákona o postavení menšín v SR. Bude podporovať konkrétne programy na integráciu rómskej menšiny do života spoločnosti a na riešenie tejto otázky vytvorí aj potrebné organizačné štruktúry.

Vláda si uvedomuje dôležitosť morálnej obrody spoločnosti. V tomto procese počíta s efektívnou podporou zo strany cirkví, mimovládnych organizácií, ako aj s aktivitou celej spoločnosti. Svoje kontakty s cirkvami vláda mieni realizovať na báze vzájomnej úcty a efektívnej spolupráce. Vláda vytvorí legislatívne a organizačné podmienky na posilnenie a rozvoj občianskych iniciatív a bude podporovať vytvorenie partnerských vzťahov s občianskym sektorom na všetkých úrovniach správy verejných vecí. Na zvládnutie nevyhnutnej prestavby právneho poriadku spracuje vláda rámcový plán legislatívnych prác na štyri roky s upresnením na každý kalendárny rok.

2. Hospodárska politika

A. Makroekonomická politika

Vláda zdedila hlboko nerovnovážnu situáciu, ktorá je výsledkom hospodárskej politiky charakterizovanej nevyváženosťou medzi cieľmi a zdrojmi na ich dosiahnutie. Zaoštvávanie v tvorbe zdrojov a nereálne vysoké ciele mali za následok veľké napätie vo verejných rozpočtoch, deficit bežného účtu platobnej bilancie a neúnosný rast zahraničného zadĺženia.

Riešenie dnešnej situácie vláda vidí v zásadnej zmene doterajšej hospodárskej politiky. Zložitosť realizácie novej hospodárskej politiky je v tom, že sa súčasne musia uskutočniť tri procesy. Po prvé sú potrebné opatrenia, ktoré zabránia kolapsu niektorých sektorov, ako je napr. zdravotníctvo a školstvo. Po druhé je potrebné prijať stabilizačné opatrenia, ktorých zásadným cieľom musí byť zníženie fiškálneho deficitu a deficitu platobnej bilancie. Po tretie treba vytvoriť podmienky pre urýchlenú reštrukturalizáciu a modernizáciu slovenského hospodárstva predovšetkým ozdravenie podnikateľského prostredia a uskutočnenie takých inštitucionálnych zmien, ktoré povedú k efektívnemu fungovaniu trhov (kapitálového, finančného, trhu práce). Vláda sa zaväzuje vytvoriť podmienky, ktoré povedú k minimalizovaniu takých patologických javov ako je korupcia, podvody, tunelovanie, zneužívanie postavenia, porušovanie zákonov a pod.

Vláda si uvedomuje úskalia tohto postupu, považuje ho však za jediné východisko z dnešnej komplikovanej situácie. Nie je možné ďalej pokračovať v nezodpovednej a nekompetentnej politike hromadenia dlhov a života na úkor budúcich generácií.

Vláda bude musieť prijať aj viaceré nepopulárne opatrenia, ktorých intenzita bude o to väčšia, o čo dlhšie sa v minulosti odkladali. Vláda je odhodlaná uskutočňovať reformné kroky tak, aby sa ich náklady rovnomerne rozložili na všetky vrstvy a aby čo najmenej zaťažili príjmovovo najslabšie skupiny obyvateľstva.

Základným zámerom vlády v prvých dvoch rokoch vládnutia bude konsolidovať slovenské hospodárstvo, obnoviť makroekonomickú stabilitu a vytvoriť podmienky na udržateľný hospodársky rast.

Udržateľný hospodársky rast je podmienkou, aby sa zabezpečovalo rýchlejšie približovanie Slovenskej republiky do Európskej únie. Hospodársky rast chápe vláda aj ako podmienku rastu mzdovej úrovne, zvyšovania priemerných príjmov domácností a postupného zvyšovania životnej úrovne na priemernú európsku úroveň.

Predpokladom udržateľnosti hospodárskeho rastu je urýchlená reštrukturalizácia slovenského hospodárstva a podpora rastu jeho konkurencieschopnosti. Vláda preto urýchlene pripraví strednodobý program rozvoja štruktúrnych reforiem a transformácie slovenského hospodárstva. Vláda predloží návrh projektu Komisie pre rozvoj hospodárskej politiky zo strednodobého hľadiska. Vytvorená komisia by mala pracovať ako medzirezortná skupina, s cieľom vytvoriť užší dialóg s Európskou komisiou, ktorý by vo väčšej miere integroval tvorbu hospodárskej politiky SR vo väzbe na proces vstupu SR do EÚ a aby bol základom pre splnenie konvergenčných kritérií po vstupe SR do EÚ a následne do euro-zóny.

Vláda realnosť a naplniteľnosť týchto zámerov zabezpečí koordináciou čiastkových hospodárskych politík a priebežným zosúladovaním svojej finančnej politiky s menovou politikou NBS. Pri vytváraní hospodárskej politiky v strednodobom horizonte bude sa vláda opierať o dlhodobejšiu hospodársku stratégiu SR, ktorú pripraví v priebehu jedného - dvoch rokov.

V prvej polovici funkčného obdobia vláda očakáva zníženie tempa ekonomického rastu. Bude sa na ňom podieľať zníženie domáceho dopytu ako dôsledok znižovania fiškálneho deficitu ako i nižší vonkajší dopyt v dôsledku svetovej ekonomickej recesie. Ďalším faktorom je aj doterajšie znižovanie konkurencieschopnosti slovenského exportu. Ku koncu funkčného obdobia vláda predpokladá zvýšenie dlhodobu udržateľného ekonomického rastu na úroveň 4% až 5% ročne.

Nová kvalita ekonomického rastu a zlepšenie podmienok rozvoja malého a stredného podnikania by mali ku koncu funkčného obdobia vlády vytvoriť predpoklady na zníženie miery nezamestnanosti na úroveň okolo 10%.

Vláda predpokladá prechodné zvýšenie inflácie v dôsledku uskutočnenia dlho odkladanej deregulácie regulovaných cien. Vláda považuje nízku infláciu za jeden z prioritných cieľov hospodárskej politiky a preto bude vytvárať predpoklady na jej opätovné zníženie na východiskovú úroveň.

Podpora reštrukturalizácie a konkurencieschopnosti slovenského hospodárstva bude zameraná predovšetkým na reštrukturalizáciu podnikateľskej sféry, na podporu malého a stredného podnikania, na podporu vstupu zahraničných investorov, na podporu inovačného rozvoja a rozvoja ľudského kapitálu.

V ekonomickej časti prístupovej stratégie SR do EÚ bude vláda vychádzať z dokumentu Agenda 2000 a Partnerstvo pre vstup, v ktorom Európska komisia určila SR ako kandidátovi na vstup ekonomické priority postupu prijímania a podmienky, ktoré musí SR splniť pre poskytnutie finančných prostriedkov v rámci pomoci EÚ na plnenie týchto cieľov. Z časového hľadiska možno priority rozdeliť na krátkodobé a strednodobé.

Vláda vytvorí právny rámec pre zvýšenie záujmu vstupu priamych zahraničných investícií a to formou uzatvárania bilaterálnych dohôd o podpore a ochrane investícií, prioritne s krajinami OECD a EÚ a následne potom aj s krajinami, s ktorými má SR najvyšší obrat zahraničného obchodu a pokračovaním v procese rokovaní o Multilaterálnej dohode o investíciách.

Spoločným znakom ekonomicky úspešných krajín je kvalitná hospodárska súťaž. Vláda preto podporí tvorbu a ochranu konkurenčného prostredia a bude im prikladať vo svojej hospodárskej politike váhu, ktorá vyplýva nielen z Ústavy SR, ale aj z potreby zabezpečenia dlhodobého ekonomického rastu. Okrem premietnutia princípov rovnosti príležitosti do celého portfólia politik vlády bude posilnená nezávislosť Protimonopolného úradu SR. Posilnenie pozície Protimonopolného úradu by malo spočívať predovšetkým v zmene spôsobu menovania orgánu riadiaceho jeho činnosť. Vláda navrhne takú novelu zákona o hospodárskej súťaži, ktorá vytvorí kolektívny orgán zodpovedný za fungovanie úradu, tvorený z nezávislých odborníkov. Vláda zväží navrhnutie tohto zákona ako ústavného, čím by sa zlepšili podmienky pre hospodársky rast, ale aj vyslali do zahraničia jasné signály o pevnom ukotvení princípu rovnosti príležitostí v slovenskej ekonomike.

Vláda považuje sociálny dialóg so zamestnávateľmi a odbormi za významný nástroj hľadania a nachádzania spoločenského konsenzu pri prekonávaní nahromadených a dlho neriešených problémov v ekonomickej a sociálnej oblasti.

B. Verejné financie

Vláda vykoná systémové opatrenia v oblasti verejných financií, skvalitní rozpočtový systém, zvýši transparentnosť finančných tokov vo všetkých zložkách verejných financií, a bude klásť dôraz na dodržiavanie finančnej a rozpočtovej disciplíny pod verejnou kontrolou.

Vláda predpokladá znížiť rozsah a prerozdelenie finančných zdrojov prostredníctvom štátneho rozpočtu. Prikročí k decentralizácii a demokratizácii štátnych financií, s akcentom posilnenia zodpovednosti a postavenia územných samospráv pri poskytovaní služieb občanom so zabezpečením príslušných zdrojov ich financovania.

Vláda bude znižovať náklady na túto oblasť vyplývajúce z prehodnotenia kompetenčného zákona a zo zmien orgánov miestnej štátnej správy.

Vláda začne uplatňovať nový prístup finančného plánovania formou spracúvania strednodobého finančného výhľadu, ktorý bude konkretizovať postupy na zabezpečenie zámerov financií v strednodobom časovom horizonte v širších vnútorných i vonkajších ekonomických súvislostiach, hodnotiť, prognózovať finančné toky verejného sektora vo väzbe na vývoj na úrovni makrosféry i mikrosféry a stanovovať fiškálne rámce pre zostavenie štátneho rozpočtu.

Vláda prehodnotí opodstatnenosť existencie štátnych, neštátnych a verejných fondov a s prihliadnutím na ich prevažujúcu činnosť navrhne úpravu ich právnej formy.

Realizáciou projektu systému štátnej pokladnice vláda bude pôsobiť na upevnenie finančnej disciplíny, zvýšenie účinnosti kontroly hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu na základe jediného účtu, čím sa výrazne obmedzí možnosť neoprávneného nakladania s týmito prostriedkami a zabezpečí denná finančná likvidita štátneho rozpočtu.

Vláda bude eliminovať príčiny pretrvávajúceho deficitného hospodárenia štátneho rozpočtu a minimalizovať dôsledky štátneho a verejného dlhu na rovnovážny vývoj ekonomiky. Bude mobilizovať príjmy štátneho rozpočtu. Cieľom vlády je ku koncu funkčného obdobia dospieť k vyrovnanému finančnému hospodáreniu tzv. všeobecnej vlády.

Vláda bude presadzovať princípy hospodárnosti a efektívnosti využitia vynakladaných prostriedkov z verejných zdrojov. Vo vzťahu k rozpočtovým kapitolám bude vyžadovať, aby pri formovaní svojich požiadaviek na rozpočtové prostriedky analyzovali svoje potreby z hľadiska priorít hospodárskej politiky a strednodobých fiškálnych zámerov.

Vláda bude venovať pozornosť vymáhaniu pohľadávok SR v zahraničí s dôrazom na transparentnosť tohto procesu a verejnú kontrolu.

V závislosti od rozpočtového vývoja vláda zníži daňové zaťaženie najnižších príjmových skupín a prehodnotí uplatňovanie tzv. milionárskej dane z príjmov fyzických osôb. Vláda zváži možnosť riešenia tohto zámeru prehodnotením hranice daňových pásiem pre daň z príjmu fyzických osôb, ako aj valorizáciou týchto pásiem podľa inflácie. Zníži nadmernú luxusnú spotrebu odbúraním nákladových a odpočítateľných položiek pri dani z príjmov, ktoré zvyšujú konečnú spotrebu. Zruší daňové zvýhodnenie nadobúdateľov majetku z privatizácie a v súlade so štrukturálnymi zámermi zavedie výhodnejšiu podporu investičnej politiky pre všetkých daňovníkov.

V strednodobom horizonte vláda predpokladá znížiť sadzbu dane z príjmov právnických osôb a celkové odvodové zaťaženie podnikateľskej sféry. Dodatočne zdaní prírastky majetku, pokiaľ nie sú podložené majetkovými priznaniami. Postupnou decentralizáciou verejných financií podporí samosprávu obcí. Pripraví daňové úpravy v oblasti daní z príjmov a majetkových daní z hľadiska zavedenia rodinného zdaňovania príjmov, zavedenia ekologických prvkov a harmonizácie s európskym daňovým právom.

Vláda je odhodlaná obmedziť rozsah tieňovej ekonomiky, daňových únikov a špekulácií. Na zvýšenie účinnosti správy daní a cieľ v smere zvýšenia daňovej disciplíny vláda upraví daňovú legislatívu a zefektívni správu daní. Činnosť daňových úradov zameria na cieľnú kontrolu rizikových daňovníkov, posilní analytickú a informačnú činnosť daňových riaditeľstiev, zvýši právomoci daňových pracovníkov pri inkase daňových a colných nedoplatkov. Vytvorí podmienky na skrátenie súdneho konania pri vymáhaní daňových nedoplatkov a príslušenstva daní a posilní úlohu finančnej polície. Prehodnotí

možnosti likvidácie daňových pohľadávok aj na základe založenia majetku daňových subjektov. Zavedie verejnú kontrolu neplatičov daní. Zásadne obmedzí výnimky a úľavy v správe daní a cieľ a pravidelne bude informovať o ich poskytovaní. Zlepší metodické riadenie daňových úradov a zvýši ich odbornú spôsobilosť. Zvýši sa aj zodpovednosť daňových úradov a úroveň ich spolupráce s daňovníkmi. Bude minimalizovať priestor pre daňové úniky na základe transferových cien tovarov, služieb a kapitálu.

Vláda vytvorí podmienky na to, aby colná oblasť bola prioritne podriadená prístupovému procesu Slovenskej republiky do Európskej únie. V colnej oblasti bude naďalej rešpektovať záväzky Slovenskej republiky, ktoré vyplývajú z WTO a CEFTA. Vláda bude iniciovať rokovania s WTO orientované na minimalizovanie vplyvov veľmi diferencovanej východiskovej pozície krajín pri začatí procesu znižovania colných sadzieb.

Vláda bude vytvárať predpoklady na to, aby sa účinnejšie využívali medzinárodne kompatibilné zákonné formy ochrany domáceho trhu.

Vláda bude postupne riešiť otázky spojené s problémami komplexnej správy nepriamych daní colnými orgánmi a posilní následnú kontrolnú činnosť colných orgánov. Zvýšenú pozornosť bude venovať budovaniu infraštruktúry hraničných priechodov s dôrazom na budúcu vonkajšiu hranicu Slovenskej republiky s Európskou úniou.

Vláda vynaloží maximálne úsilie na boj proti korupcii aj v daňovej a colnej správe.

Zintenzívni účasť daňových a colných orgánov v boji proti praniu špinavých peňazí, iným druhom korupcie, zintenzívni boj proti drogám, colným podvodom, organizovanému zločinu, detskej pornografii a proti krádeži motorových vozidiel.

Konsolidácii a postupnému vyrovnaniu celého okruhu verejných financií vláda prispôsobí aj svoju výdavkovú politiku.

V mzdovom ohodnotení zamestnancov rozpočtovej a príspevkovej sféry napojených na štátny rozpočet SR bude vláda vychádzať zo zámeru motivovať kvalifikovanú odbornú prácu ako i sledovať tendenciu rastu životných nákladov a rastu miezd v ostatných sektoroch hospodárstva.

S cieľom zníženia investičného dopytu vláda zredukuje kapitálové výdavky do infraštruktúrnych projektov. Bude dbať o to, aby v prípade zastavenia resp. zmrazenia investičných akcií nedošlo k nadmerným stratám.

Pri poskytovaní dotácií a príspevkov zo štátneho rozpočtu do pôdohospodárstva, tepelného hospodárstva atď., vláda použije taký spôsob, ktorý zabezpečí maximalizáciu efektu. V zásade sa zruší plošné dotovanie cien, ktoré je ekonomicky škodlivé, drahé a sociálne nespravodlivé, pretože cez dotované ceny sa dotuje spotreba všetkých, nielen sociálne odkázaných občanov. V pôdohospodárstve bude postupne slabnúť uhradzovacia funkcia dotácií a preváži produktívna, podporujúca rast intenzity, pokles nákladovosti, rast efektívnosti jej výroby, prípadne aj mimoprodukčné funkcie (napr. agroturistika). Vláda bude cielene podporovať rozvojové projekty v rámci agrozozortu. Navrhne účinné opatrenia pre rozvoj pôdohospodárskych podnikov a podnikania v ekonomicky zaostalých regiónoch.

Vláda prehodnotí pôsobenie finančno-ekonomických nástrojov štátu na podporu bytovej výstavby, zabezpečí ich zefektívnenie s osobitným zreteľom na občanov s nižšími príjmami a vytvorí podmienky na funkčný trh s bytmi. Finančnú podporu štátu bude zabezpečovať v súlade s rozpočtovou politikou.

Po dôslednej analýze ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku bude vláda postupne a pritom citlivo riešiť niektoré, v súčasnosti závažné, disproporcie v oblasti regulovaných cien. Pôjde najmä o úpravu regulovaných cien a zmenu spôsobu regulácie cien, a to predovšetkým palivovo-energetického komplexu, dopravy, pôšt a telekomunikácií, nájomného a služieb spojených s bývaním. Zmenu spôsobu regulácie cien bude vláda smerovať k takej forme, ktorá bude motivovať regulované subjekty k zvyšovaniu efektívnosti.

Vláda bude dbať o to, aby poradie jednotlivých krokov v oblasti cien a ich intenzita boli v úzkom súlade so sociálnou politikou štátu, čím sa zabezpečí sociálna únosnosť vykonaných opatrení. Vláda zruší tú časť zákona o cenách, ktorá otvára priestor na trhovo nekonformné zasahovanie do cenového systému.

Vláda zabezpečí spomalenie rastu zadlženosti ústrednej vlády a vytvorí predpoklady na jej postupné znižovanie. Zámerom vlády je zabezpečiť únosnú výšku dlhu, ktorú bude možné v rámci rozpočtového hospodárenia umorovať pri minimalizácii z toho plynúcich nákladov.

Vláda vytvorí legislatívne, organizačné a vecné predpoklady na inštitucionalizáciu štátneho dozoru nad nekomerčným poistením, posilní kompetencie štátneho dozoru voči orgánom zdravotných poisťovní, Sociálnej poisťovni, zabezpečí koordináciu a spoluprácu orgánov štátneho dozoru a rezortného ministerstva pri výkone dozoru nad realizáciou politiky trhu práce a hospodárením Národného úradu práce SR, ako aj doplnkovým dôchodkovým poistením. Nepriaznivý demografický vývoj si žiada rýchlejšiu transformáciu súčasného poistného systému na trojpilierový systém, ktorý pozostáva zo základného, doplnkového a individuálneho poistenia.

V nadväznosti na poznatky z kontrol verejného obstarávania tovarov, služieb a verejných prác vláda podniká legislatívne úpravy týkajúce sa sankčných postihov a kompatibility s právom EÚ.

Vláda vytvorí v rozpočtovom hospodárení predpoklady na plnenie podmienok EÚ a zabezpečí podmienky na modelovanie pôsobenia Slovenskej republiky v Európskej únii.

C. Podpora podnikania a priemyselná politika

Vláda chce prispieť k ozdraveniu podnikateľského prostredia vytvorením predpokladov na zníženie úrokových sadziieb a na lepšiu dostupnosť úverov. Preto bude znižovať deficit verejných financií, reštrukturalizovať a privatizovať banky, zladovať menovú a fiškálnu politiku. K zníženiu úrokových sadziieb prispeje tiež vstup priamych zahraničných investícií, ktorý je jednou z priorít vládnej politiky. Vstup priamych zahraničných investícií umožní širšie využitie neúverových zdrojov na reštrukturalizáciu podnikov, a tým prispeje k zníženiu dopytu po úveroch a k poklesu ich ceny.

Na riešenie medzipodnikovej zadlženosti vláda vytvorí legislatívne predpoklady, ktoré umožnia využiť rôzne formy oddlžovania, ako reštrukturalizáciu a sekurizáciu dlhov, kapitalizáciu pohľadávok a pod. Zákon o bankrotoch musí pôsobiť súbežne s finančným trhom, s všetkými jeho atribútmi a inštitúciami.

Reštrukturalizáciu nefinančného podnikového sektora bude potrebné spojiť s reštrukturalizáciou finančného sektora. Vláda považuje za svoju prioritu urýchlené ozdravenie bankového sektora.

Vláda čo najskôr pristúpi k zásadnému sprísneniu bankového dohľadu tak, aby zastavila nepriaznivý vývoj v niektorých bankách.

Pre banky zaradené do procesu reštrukturalizácie bude vláda iniciovať vypracovanie osobitných pravidiel na úverové obchody, obchody s cennými papiermi, vyplácanie dividend, tantiém, nákupu nehnuteľností a poskytovania sponzorských príspevkov. Zvýši zodpovednosť členov predstavenstva, dozornej rady a vedúcich riadiacich pracovníkov za realizované obchody. Zviditeľní vlastníkov bánk s cieľom predísť zneužitiu ich výsadného postavenia pri finančných operáciách bánk. Pre ozdravenie úverového portfólia vo vybraných reštrukturalizovaných bankách vláda zváži možnosť finančnej účasti štátu. Vláda prijme také inštitucionálne, právne a daňové opatrenia, ktoré zvýšia schopnosť bánk hrať aktívnejšiu úlohu pri reštrukturalizácii podnikov.

Vláda bude podporovať realizáciu takej politiky pridelovania bankových licencií, ktorá umožní zvýšenie konkurencie. Prostredníctvom vstupu zahraničných investorov vláda chce prispieť ku kapitálovému posilneniu bankového sektora, k transferu bankových poznatkov a k lepšiemu prístupu k zahraničným zdrojom. Podporíme orientáciu Slovenskej sporiteľne, a.s., na depozitnú banku so zameraním na primárne vklady obyvateľstva a ich následné ukladanie do bezpečných aktív, pri útlme úverových aktivít a jej stabilizačnom pôsobení na medzibankovom trhu. V spolupráci s Družstevnou úniou SR vláda zváži možnosť prípravy nového zákona o sporiteľných a úverových družstvách.

Vláda legislatívne pripraví a inštitucionálne zrealizuje účinnejšiu reguláciu finančného sektora. Vytvorí spoločnú inštitúciu pre dohľad nad bankami, sporiteľňami, subjektami kolektívneho investovania, poisťovníctvom a obchodmi s cennými papiermi.

Vláda bude podporovať transparentnosť a zdravú súťaž v komerčnom poisťovníctve, odstránenie monopolu a zavedenie efektívneho dozoru nad poisťovňami na ochranu peňažných prostriedkov poistencov.

Cieľom vlády v nasledujúcich rokoch bude aj vytvorenie podmienok na rozvoj kapitálového trhu. Základným predpokladom k dosiahnutiu tohto cieľa je schválenie legislatívy kapitálového trhu, ktorá bude pripravená na vysokej odbornej úrovni a bude v súlade s právom Európskej únie. Pôjde o rekodifikáciu zákona o cenných papieroch, o nový zákon o kolektívnom investovaní a o právne predpisy pre konštituovanie nezávislého regulačného orgánu pre dohľad nad celým finančným trhom.

Vláda vytvorí legislatívne a inštitucionálne podmienky na rozvoj kolektívneho investovania, predovšetkým investičných, podielových a dôchodkových fondov. Vláda preto vyvinie úsilie na odstránenie doterajších deformácií v kolektívnom investovaní, ktoré vznikli v posledných štyroch rokoch. Vláda bude presadzovať opatrenia, ktoré budú motivovať obyvateľstvo k investovaniu na kapitálovom trhu, a to ako prostredníctvom subjektov kolektívneho investovania, tak aj individuálne.

Vláda podnikne kroky, ktoré budú zamerané na zvýšenie úrovne poskytovania informácií predovšetkým zo strany emitentov verejne obchodovateľných cenných papierov, dosiahnutia potrebného stupňa likvidity na trhu a odstránenia demotivačných daňových predpisov. Zámerom vlády bude tiež zrušenie listinných akcií na doručiteľa za účelom prehľadného vlastníctva privatizovaného majetku a predchádzaniu konfliktu záujmov.

Vláda zabezpečí takú zmenu systému poskytovania štátnej pomoci, ktorá nebude skresľovať hospodársku súťaž a bude v súlade s pravidlami Európskej únie.

V záujme podpory proexportnej politiky vláda zameria pozornosť na lepšie zhodnotenie surovín a materiálov z domácich zdrojov, s využitím ochranných opatrení, ktoré sú v súlade s príslušnými ustanoveniami WTO.

Zredukujeme počet strategických podnikov tak, aby na zozname zostali len podniky charakteru prirodzených monopolov. Vláda sa zdrží priameho zasahovania do nich.

Vláda spružní a spriechodní systém konkurzov a vyrovnania. Vytvorí stimulačné aj sankčné predpoklady na to, aby sa zásadne znížilo množstvo vecných, finančných, ale aj ľudských aktív, ktoré sú dlhodobo viazané v neefektívnych podnikateľských subjektoch a zároveň prispeje k vytvoreniu takých podmienok, aby tieto aktíva mohli nájsť svoje uplatnenie v efektívnych a konkurencieschopných činnostiach.

Vláda navrhne uskutočnenie takých legislatívnych úprav, ktoré zásadným spôsobom sprísnia postihy za poškodzovanie verejného záujmu, podvody, krátenie daní, poškodzovanie akcionárov, alebo vkladateľov. Zvýši sa osobná (a to aj trestno-právna) zodpovednosť štatutárnych zástupcov tých subjektov, ktoré podnikajú s cudzími zdrojmi (banky, poisťovne, investičné fondy, penzijné fondy a pod.).

Dôjde k sprehľadneniu, prehodnoteniu, alebo zrušeniu všetkých zákonov, nariadení a opatrení, ktoré umožňujú zvýhodňovanie úzkych skupín na úkor väčšiny ostatných (revitalizačný zákon, fond na podporu zahraničného obchodu, neprehľadné a nekontrolovateľné odpúšťanie daní, sankcií, úrokov, cla, daňové zvýhodnenie privatizérov a pod). Pridelovanie licencií, dovozných a vývozných kvót sa bude uskutočňovať transparentným a súťažným spôsobom, najmä aukciami.

Vláda bude hľadať spôsoby diferencovaného prístupu k živnostníkom a malým podnikateľom tak, aby legislatívny a regulačný rámec nevytváral bariéru rozvoja živností a malého podnikania.

Za vážny problém vláda považuje rastúcu kriminalizáciu podnikateľského prostredia a zaväzuje sa uskutočniť v tejto oblasti rózne opatrenia tak, aby podnikatelia ako občania a daňoví poplatníci boli chránení pred rozmáhajúcou sa kriminalitou, vydieraním, výpalníctvom a pod.

Vláda SR bude realizovať priemyselnú politiku, ktorej hlavnou prioritou bude zvýšenie konkurencieschopnosti ako predpokladu integrácie SR do európskych štruktúr. V období rokov 1998 až 2002 sa zameriame na realizáciu týchto základných cieľov:

- reštrukturalizáciu, stabilizáciu a riešenie odvetvových kríz, zvyšovanie exportu, znižovanie energetickej náročnosti, zvyšovanie produktivity práce a podielu pridanej hodnoty, urýchlenie reštrukturalizácie strojárstva, prehodnotenie obranného priemyslu v súlade s bezpečnostnou politikou štátu najmä formou štátnych podporných programov v súlade s odporúčaniami Európskej únie a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD);
- podporou tvorby prostredia priaznivého pre podnikateľskú iniciatívu a využitia komparatívnych výhod slovenského priemyslu s cieľom zvýšiť reálny rast priemyselnej produkcie;
- podporu malého a stredného podnikania. Vláda bude iniciovať analýzu legislatívnych predpisov s cieľom zlepšiť legislatívne podmienky vzniku a rozvoja malého a stredného podnikania. V inštitucionálnej oblasti prehodnotí efektívnosť fungovania Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARMSP) a Slovenskej záručnej a rozvojovej banky (SZRB), š.p.ú., s cieľom zvýšiť efektívnosť ich vzájomnej súčinnosti pri

rozvoji malého a stredného podnikania. Vzhľadom na potrebu prechodu od kvantitatívneho rozvoja MSP ku kvalitatívnemu budú okrem tradičných foriem podpory prostredníctvom mäkkých úverov, záruk, zárodkového kapitálu a ďalších, postupne pripravené nové rozvojové a podporné programy;

- podporu inovačného rozvoja a Národného programu kvality v podnikovej sfére. Súbežne s ozdravovaním hospodárstva budeme postupne zvyšovať podporu výskumu a vývoja podľa vybraných programových smerov v priemysle.

Pripravíme rozpracovanie Priemyselnej politiky EÚ na podmienky SR a návrh postupu pre začatie rokovaní s Európskou úniou, vytvoríme systém postupného preberania cieľov "catching-up", na základe ktorého budeme uplatňovať kritériá partnerstva a získavania zdrojov na riešenie štátnych programov rozvoja. Vytvoríme inštitucionálny rámec a systém viaczdrojového financovania štátnych programov rozvoja, aby v plnej miere boli uplatňované pravidlá Európskej únie v oblasti štrukturálnych fondov.

Vypracujeme modely priemyselných zón a priemyselných rozvojových parkov s cieľom vytvoriť vhodné podmienky pre realizáciu štrukturálnych zmien a rozvojových zámerov hospodárstva SR s aktívnou účasťou zahraničného kapitálu.

Vláda vypracuje novú energetickú politiku Slovenskej republiky, ktorá bude v súlade s odporúčaniami Európskej komisie a Medzinárodnej energetickej agentúry pri OECD. Prioritou novej energetickej politiky bude integrácia do Európskych štruktúr a spoľahlivé zabezpečenie Slovenskej republiky energiou. Budeme pokračovať v spolupráci na programe Európskej komisie pri budovaní transeurópskych sietí, aktívne sa budeme podieľať na implementácii Dohody Energetickej charty a pokračovať v spolupráci s MAAE a EHK-OSN. Uskutočnime potrebné kroky pre začlenenie SR do Jadrovej energetickej agentúry pri OECD.

V oblasti elektroenergetiky pripravíme komplexnú transformáciu, vrátane transformovania rozvodných závodov do akciovej spoločnosti s rozhodujúcim vplyvom štátu, s dôrazom na znižovanie energetickej náročnosti SR. Prehodnotíme koncepciu ďalšieho budovania jadrovej elektrárne v Mochovciach a prevádzkovania jadrových elektrární V1 a V2 v Jaslovských Bohuniciach s prihliadnutím na jadrovú bezpečnosť. Jadrovú elektráreň A1 v Jaslovských Bohuniciach uvedieme do radiačne bezpečného stavu. Vytvoríme podmienky na integráciu prenosovej sústavy SR do Európskej prenosovej sústavy UCPTe a na jej prepojenie so všetkými susednými štátmi.

Vláda zabezpečí posilnenie slovenského plynárenstva s cieľom dosiahnuť pozitívny efekt vo vzťahu k devízovým zdrojom z tranzitu zemného plynu a efektívne zapojenie sa do procesov integrácie a globalizácie v rámci medzinárodného európskeho plynárenského systému. Zabezpečí rozvoj tranzitnej sústavy, a tak zvýšime jej prepravu, kapacitu a bezpečnosť prepravy zemného plynu do tretích krajín. Vytvorí podmienky pre rozvoj a zvyšovanie spoľahlivosti komplexu plynárenských zariadení a ďalšiu výstavbu podzemných zásobníkov zemného plynu, zabezpečíme stabilitu, bezpečnosť a flexibilitu plynárenskej sústavy SR. Dobudujeme diverzifikáciu plynovodného prepojenia so susednými krajinami, a tým vytvoríme možnosť dodávok zemného plynu od viacerých dodávateľov.

V oblasti využívania nerastného bohatstva budeme podporovať využívanie domácich nerastných surovín pri zabezpečovaní potrieb SR a motivovať optimálne a racionálne využívanie ťažby domácich primárnych energetických zdrojov na zabezpečenie spoľahlivosti výroby elektrickej a tepelnej energie.

Prijmeme program postupného zrealizovania cien elektriny, plynu a tepla, aby cena pre všetky skupiny odberateľov dosiahla úroveň, ktorá dodávateľom pokryje náklady a primeraný

zisk. Tento program bude brať do úvahy vplyv cien energie na ekonomiku, ekológiu, ako aj na sociálnu sféru.

Vzhľadom na vysokú energetickú náročnosť hospodárstva SR a vysokú závislosť od dovozu primárnych energetických zdrojov, budeme legislatívne i ekonomicky podporovať úspory energie a využívanie obnoviteľných zdrojov energie s cieľom znížiť jej reálnu spotrebu, a tým znížiť závislosť od dovozu primárnych energetických zdrojov. Hlavnými nástrojmi tejto podpory bude cenová politika a obnovenie vládneho programu na podporu ekonomických aktivít vedúcich k úspore energie.

Vláda SR bude vytvárať podmienky na urýchlenie prístupového procesu SR do EÚ, na zintenzívnenie a skvalitnenie úrovne štrukturovaných dialógov medzi SR a EÚ s cieľom preradiť SR do prvej skupiny kandidátskych krajín. V celom prístupovom procese sa budeme usilovať o vyvážené uplatňovanie národných záujmov SR.

Podporíme dobudovanie odborne vysoko špecializovaných negotačných tímov a realizáciu nového zamerania programu PHARE a ďalších podporných programov EÚ.

Vláda SR bude podporovať široký program mnohostranných obchodných rokovaní Svetovej obchodnej organizácie (WTO) v rámci otvorenia nového kola rozhovorov o svetovom obchode, od ktorého očakáva vyvážené výhody a záväzky pre SR.

Budeme podporovať prístup nových krajín do Svetovej obchodnej organizácie v záujme rozširovania obchodných príležitostí podnikateľských subjektov SR na trhoch týchto krajín a napomáhať vypracúvanie efektívneho prístupu pre oblasť obchodu so službami, ktorého podiel na celkovom svetovom obchode sa zvyšuje.

Vláda SR bude podporovať ďalšiu liberalizáciu obchodu, uzatváraním nových dohôd o voľnom obchode bude posilňovať obchodné vzťahy medzi SR a tretími krajinami a zoskupeniami krajín v rámci Stredoeurópskej dohody o voľnom obchode (CEFTA) a Európskym združením voľného obchodu (EZVO).

Budeme podporovať riešenia spoločného prístupu k otázkam medzinárodného obchodu s dôrazom na uľahčovanie obchodných procedúr v podmienkach SR, v súlade s aktivitami medzinárodných organizácií EHK OSN, UNCTAD, OECD a ďalších.

Prijmeme komplexný program podpory exportu zameraný na transparentné uplatňovanie ekonomických nástrojov na zvyšovanie exportnej výkonnosti a informovanosti podnikateľských subjektov, najmä malých a stredných podnikateľov, s cieľom zlepšiť podmienky prenikania na nové trhy. Prehodnotíme kompetencie štátnej správy na zvýšenie koordinácie a efektívnejšie využívanie nástrojov a prostriedkov EXIM Banky, Fondu na podporu zahraničného obchodu a iných organizácií, s cieľom posilniť exportnú výkonnosť SR.

Podporíme projekt zapojenia slovenských podnikateľských subjektov do medzinárodnej siete Obchodných bodov (Trade Points), ako aj vytvorenie Svetového obchodného centra (WTC) v Bratislave.

Osobitnú starostlivosť budeme venovať efektívnemu posilňovaniu ekonomického rozmeru diplomacie v záujme aktívneho zapojenia Slovenska do medzinárodnej del'by práce a medzinárodných organizačných štruktúr.

Vláda SR bude podporovať rozširovanie medzivládnej dvojstrannej zmluvy zameranej na obchod s tovarmi a službami a ekonomickú spoluprácu.

Prioritne budeme prehľbovať vzájomné obchodné vzťahy s ČR a koordináciu obchodnej politiky voči tretím krajinám v rámci colnej únie.

Nadalej budeme rozvíjať obchodnú a ekonomickú spoluprácu so susednými krajinami, využívajúc programy a nástroje cezhraničnej spolupráce, s osobitným zreteľom na krajiny Vyšehradskej štvorky.

Aktívne budeme podporovať rozvoj zahraničnoobchodnej spolupráce s mimoeurópskymi vyspelými ekonomikami, ako i vybranými krajinami Blízkeho východu, Afriky, Ázie a Latinskej Ameriky.

Zvýšenú pozornosť budeme venovať rozvoju obchodno-ekonomických aktivít s Ruskou federáciou, s cieľom v reálnom čase dosiahnuť výraznú pozitívnu zmenu v oblasti vyrovnávania vzájomnej obchodnej bilancie.

Vláda SR bude vytvárať podmienky na oficiálne účasti Slovenskej republiky na medzinárodných veľtrhoch a výstavách s prezentáciou výrobkov a služieb slovenskej proveniencie.

Vláda SR bude venovať zvýšenú pozornosť problematike ochrany spotrebiteľa, najmä v oblasti tvorby právnych predpisov v súlade so smernicami EÚ tak, aby právny systém v danej oblasti bol účinný a kompatibilný so systémom ochrany spotrebiteľa v krajinách EÚ. Vytvorením podmienok na zvýšenie kvality výkonu dozoru inšpekčných orgánov zabezpečí dodržiavanie zákonnosti a primeranej ochrany práv spotrebiteľov.

Vláda bude iniciovať stanovenie legislatívneho rámca upravujúceho pôsobenie obchodných reťazcov.

Vláda bude podporovať rozvoj cestovného ruchu ako jednu z priorít hospodárskej politiky. Aktivity bude zameriavať na sformovanie cestovného ruchu ako odvetvia, ktoré je schopné vytvárať pracovné príležitosti a devízové príjmy.

Vláda bude vytvárať podmienky na postupnú kompatibilitu systému s krajinami Európskej únie. Prijmeme zákon o cestovnom ruchu, ktorý bude riešiť inštitucionálnu podporu cestovného ruchu a del'bu kompetencií medzi štátnou správou a samosprávou.

Aktívne budeme podporovať širšie zapojenie Slovenskej republiky do medzinárodnej spolupráce a kooperácie v cestovnom ruchu aktívnym členstvom v príslušných medzinárodných organizáciách a združeníach. Bude využívať pritom možnosti zahraničných investičných zdrojov s cieľom skvalitnenia infraštruktúry cestovného ruchu.

Vláda SR sa zameria na cieľnú propagáciu Slovenska, zlepšenie informovanosti o aktivitách a atraktivitách cestovného ruchu Slovenska ako cieľovej krajiny cestovného ruchu so zámerom úspešne sa presadzovať na medzinárodnom trhu cestovného ruchu.

D. Privatizácia

Vláda za jednu zo svojich priorít považuje pokračovanie privatizačného procesu. Podmienkou je však transparentnosť všetkých transformačných krokov, dodržiavanie pravidiel hospodárskej súťaže a tomu zodpovedajúceho legislatívneho prostredia.

Z týchto dôvodov si vláda kladie za cieľ:

- preveriť zákonnosť doterajšej privatizácie a uplatňovania verejného záujmu,

- ďalšiu privatizáciu uskutočňovať súťažnými metódami pod kontrolou verejnosti, s možnosťou prehodnotenia privatizačných rozhodnutí súdmi tak, aby privatizácia vytvárala predpoklady reálnej reštrukturalizácie a ozdravenia privatizovaných podnikov.

Vláda uverejní register všetkého privatizovaného majetku, navrhne zrušiť akcie na doručovateľa a tiché spoločníctvo a pripraví podrobnú analýzu priebehu privatizácie od jej začiatku.

Tam, kde sa porušil zákon a poškodili záujmy štátu, bude presadzovať uplatnenie adekvátnych sankčných opatrení.

Prehodnotí tiež opodstatnenosť a zákonnosť výhod pre nadobúdateľov majetku, ktoré boli v doterajšej privatizácii uplatňované.

Vláda zväži postupné preplatenie dlhopisov FNM, pričom bude usilovať o prednostné uspokojenie nárokov občanov, ktorí dosiahli 60 rokov života. Zároveň umožní obchodovanie s týmito dlhopismi prostredníctvom kapitálového trhu. Vláda bude zvažovať možnosť splatenia dlhopisov FNM občanom aj prostredníctvom ponuky akcií lukratívnych akciových spoločností.

Vláda zabezpečí legislatívnu úpravu kompetenčných vzťahov a výkon vlastníckych práv štátu medzi všetkými inštitucionálnymi článkami privatizačného procesu, najmä Ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku SR, Fondom národného majetku SR a zakladateľskými rezortmi tak, aby garantovala transparentnosť postupu privatizácie a jeho kontrolu.

Vláda zachová ingerenciu štátu aj v oblastiach realizácie rozhodnutí o privatizácii. Bude presadzovať také legislatívne a organizačné opatrenia, aby FNM SR dôsledne vymáhal plnenie zmluvných záväzkov od nadobúdateľov majetku.

Vláda bude presadzovať, aby FNM vyvodzoval dôsledky z nedodržiavania zmlúv uzatvorených medzi nadobúdateľmi majetku a FNM. Ak noví vlastníci nie sú z rôznych dôvodov ani po viacerých rokoch schopní privatizované podniky rozvíjať, vláda bude hľadať možnosti takých opatrení, ktoré prispievajú k ozdraveniu a reštrukturalizácie podnikov.

V záujme dokončenia privatizácie štátnych podnikov a organizácií v hospodárskych rezortoch, vrátane majetkových účasí FNM SR v akciových spoločnostiach, vláda prehodnotí a nanovo definuje strategický záujem a účasť štátu v odvetviach energetiky, telekomunikácií, strojárstva, dopravy a iných, s cieľom zabezpečiť efektívny výkon práv a povinností štátu.

Vláda vytvorí taktiež podmienky pre privatizáciu bánk. Privatizácia bánk musí byť uskutočnená tak, aby priniesla bankám potrebné zdroje, manažérske know-how, dôveryhodnosť a zlepšenie pozície na globálnych finančných trhoch. Vláda nepripustí privatizáciu bánk ich dlžníkmi.

Po prehodnotení koncepcie transformácie v rezorte zdravotníctva bude vláda presadzovať, aby vybrané zdravotnícke zariadenia mohli privatizovať iba také vlastnícke subjekty, ktoré budú zárukou, že zdravotnícke zariadenia budú poskytovať kvalitné zdravotnícke služby.

Vláda vytvorí predpoklady pre vstup zahraničných investorov, najmä strategických, do procesu privatizácie.

Vláda bude organizovať privatizačný proces súťažnými a transparentnými formami tak, aby v tento proces rešpektoval verejný záujem.

Vláda navrhne opatrenia, ktoré zabezpečia kontrolovateľnosť privatizácie Najvyšším kontrolným úradom a orgánmi prokuratúry.

Pri kontrole doterajšej privatizácie bude vláda postupovať takým spôsobom, aby sa neobmedzovala možnosť transferu vlastníctva k takým novým investorom (domácim aj zahraničným), ktorí sú zárukou ozdravenia a reštrukturalizácie podnikov.

E. Doprava, pošty a telekomunikácie

Základom štátnej dopravnej politiky bude garancia štátu pri úhrade straty za poskytovanie výkonov vo verejnom záujme v oblasti železničnej prepravy osôb a autobusovej pravidelnej dopravy, harmonizácia jednotlivých dopravných systémov v zmysle komplexného efektívneho pôsobenia so zahrnutím ostatných vyvolaných nákladov a vypracovanie adresného systému poskytovania sociálnych zliav.

Vláda vytvorí podmienky na efektívne financovanie infraštruktúrnych projektov z mimorozpočtových i súkromných zdrojov.

Vláda považuje za nevyhnutné zladiť tempo výstavby diaľnic a modernizáciu železničných koridorov v záujme proporcionálneho rozvoja dopravných odvetví a efektívneho využívania reálne dostupných finančných zdrojov. Základnou prioritou sa stane výstavba a modernizácia infraštruktúry v trasách multimodálnych koridorov IV., V. a VI., pričom vláda bude podporovať modernizáciu železníc ako ekonomicky, ekologicky a energeticky prijateľnejšiu alternatívu.

V záujme racionalizácie dopravnej obslužnosti územia vláda pripraví nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest vo väzbe na rozvoj motorizmu a finančné možnosti vlády, vytvorí legislatívne podmienky a podporí realizáciu integrovaných dopravných systémov na regionálnej báze, pričom bude vytvárať podmienky na zlepšenie dopravnej obslužnosti územia s cieľom zabezpečiť zvyšovanie podielu systémov verejnej dopravy na preprave osôb v porovnaní s individuálnou dopravou.

Vláda vypracuje systém pre objektívne hodnotenie príjmov, výdavkov, finančných tokov a vytvorenie sociálneho programu pre pracovníkov v doprave.

Vláda prehodnotí investičnú politiku v oblasti dopravy. Podporí iba prípravu a realizáciu takých projektov, u ktorých sa štandardnými postupmi preukáže ich ekonomická efektívnosť, spoločenská opodstatnenosť a environmentálna prijateľnosť. Vytvorí podmienky na elimináciu dlhodobého nedostatku investícií na obnovu vozového parku ŽSR, SAD a MHD.

Vláda bude vytvárať podmienky na rozvoj a rozširovanie kombinovanej dopravy za účelom zvýšenia ochrany životného prostredia, zvýšenia bezpečnosti prepravy tovarov, odťaženia aglomerácií od záťaže cestnou dopravou budovaním a modernizáciou sústavy terminálov kombinovanej dopravy a kontajnerových prekladísk v zmysle parametrov stanovených Dohodou AGTC.

Pokračovanie ekonomickej transformácie dopravných organizácií, pôšt a telekomunikácií bude vláda organizovať tak, aby bola transparentná a zabezpečila rešpektovanie záujmov štátu a jeho rozhodujúceho vplyvu a kontroly, ako i celkové finančné ozdravenie týchto sektorov pri vytváraní legislatívnych podmienok pre uplatnenie trhového mechanizmu.

Vláda zabezpečí rozvoj a liberalizáciu civilného letectva, vrátane reštrukturalizácie správy letísk, harmonizácie a integrácie riadenia letovej prevádzky v európskom priestore, za predpokladu zabezpečenia záujmov štátu a regiónov.

Liberalizáciu cestovného bude vláda riešiť premyslenou cenovou politikou bez šokov a s udrжанím sociálne únosnej miery.

Vláda dôkladne posúdi možnosť rekonštrukcie mostu cez Dunaj medzi pohraničnými mestami Štúrovo a Ostrihom.

Vláda zabezpečí prípravu technických, legislatívnych a ekonomických podmienok na vstup pošty do jednotného európskeho trhu poštových služieb.

V oblasti pôšt a telekomunikácií vláda podporí vytváranie konkurenčného prostredia, ktoré prispieva k skvalitneniu týchto služieb pre obyvateľov. Odvetvie telekomunikácií vláda považuje za strategické, a preto i po transformácii v ňom zachová vplyv štátu.

Vláda zintenzívni formy bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce s cieľom zabezpečiť aktívne a efektívne pôsobenie vo vrcholových funkciách v medzinárodných a medzivládnych organizáciách a dotvoriť medzinárodnú zmluvnú základňu pre oblasť dopravy, pôšt a telekomunikácií.

Vláda zabezpečí vytvorenie modernej, dôveryhodnej a komplexne zameranej dopravnej polície pre všetky druhy dopravy (železnice, cesty, letiská, vodná doprava).

F. Pôdohospodárstvo a vidiecka politika

Poľnohospodársku, lesnícku, vodohospodársku a politiku rozvoja vidieka považujeme za významnú súčasť politiky štátu.

Pri rozvoji poľnohospodárstva vytvoríme primerané podmienky na využitie poľnohospodárskej pôdy s cieľom zvýšiť efektívnosť a konkurencieschopnosť poľnohospodárstva.

Stabilizáciou poľnohospodársko-potravinárskeho komplexu a vnútorného obchodu s potravinami vytvoríme predpoklady na zabezpečenie primeranej dôchodkovosti a štruktúrálnej stability podnikateľských subjektov, zvýšenie výkonnosti produkčného potenciálu pôdy a lepšie využitie kapacít spracovateľského priemyslu, ako aj zabezpečenie vyváženého rozvoja výroby vo všetkých regiónoch a výrobných oblastiach Slovenska.

Rozhodujúce ciele jednotlivých odvetví pôdohospodárstva rozpracujeme v Programe rozvoja poľnohospodárstva a potravinárstva, lesníctva a vodného hospodárstva na najbližších desať rokov. V nadväznosti na novú spoločnú poľnohospodársku politiku EÚ rozpracujeme poľnohospodársku politiku a vytvoríme predpoklady na čerpanie prostriedkov zo štruktúrálnych fondov EÚ v rámci programu SAPARD (program na podporu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka pre asociované krajiny strednej a východnej Európy v predvstupovom období).

Program bude vychádzať zo základných cieľov obsiahnutých v zákone o poľnohospodárstve, lesoch a poľovníctve, bude rešpektovať ekonomickú previazanosť odvetví pôdohospodárstva s národným hospodárstvom, ako i zabezpečenie pripravenosti rezortu na vstup do EÚ.

Zvážime prípravu zákona o osobitných úverových podmienkach pre poľnohospodárstvo, s cieľom doriešiť financovanie zásob vybraných poľnohospodárskych

a potravinárskych výrobkov, poskytovanie dlhodobých úverov na modernizáciu a technologickú obnovu a v tejto súvislosti navrhne riešenie bloku starých úverov. Nástroje podporného mechanizmu rezortu (dotačný systém, využívanie prostriedkov zo štátnych fondov) rozpracujeme do jednotlivých programov s cieľom ich efektívnejšieho využitia v produkčných oblastiach. Špecifická pozornosť sa bude venovať horským a podhorským výrobným oblastiam a iným znevýhodneným regiónom v záujme vyrovnávania zvýšených nákladov na výrobu a stabilizáciu podnikov hospodáriacich v nekonkurenčných výrobných podmienkach. Doteraz používaný systém dotácií sa však zásadnejšie prehodnotí tak, aby podporoval aktívne, produkčné funkcie. Dotovanie sa zameria na ciele dotácie do konkrétnych programov a projektov rozvoja.

Na vytvorenie valorizačného mechanizmu vláda navrhne novelu zákona o poľnohospodárstve, v ktorej sa stanoví podiel dotácií zo štátneho rozpočtu.

V záujme zdokonalenia mechanizmov a nástrojov efektívnej regulácie vláda transformuje súčasný štátny fond trhovej regulácie na intervenčnú agentúru, obdobnú inštitútom pôsobiacim v EÚ. V tejto súvislosti prehodnotíme cenovú politiku a regulačné opatrenia v živočíšnej výrobe, kde je najväčšia disparita medzi cenou nákladov a tržbami, pričom zabezpečíme prijateľnú cenovú úroveň pre výrobcov i spotrebiteľov.

Vhodnou kombináciou cenovej a dotačnej politiky zastavíme pokles stavov hovädzieho dobytku, oviec a ošípaných. Zároveň budeme podporovať proces vytvárania výrobných a odbytových združení.

Popri opatreniach na zvýšenie intenzity poľnohospodárskej výroby využijeme ustanovenia zákona o poľnohospodárstve a ďalšie legislatívne normy v procese ochrany domácej výroby. Prijmeme nástroje na podporu exportu poľnohospodárskych výrobkov a potravín, pričom však za zásadný predpoklad rastu exportu potravín považujeme rast efektívnosti a konkurencieschopnosti poľnohospodárstva.

Vláda rešpektuje diverzifikáciu vlastníckych a podnikateľských foriem. Pozornosť budeme venovať rozvoju družstiev vlastníkov a ukončeniu transformácie družstiev. Rovnako budeme podporovať trh s pôdou a nákup pôdy pre užívateľov – poľnohospodárov, okrem pôdy v štátnom vlastníctve. Súčasne pripravíme legislatívne úpravy dlhodobého nájmu poľnohospodárskej pôdy. Zamedzíme špekulatívnym nákupom a predajom poľnohospodárskej i lesnej pôdy a navrhne také legislatívne opatrenia, ktoré vylúčia použitie notárskych osvedčení pri nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu, alebo že takéto osvedčenia budú podliehať schváleniu súdom.

Za jeden z kľúčových predpokladov ozdravenia a zefektívnenia poľnohospodárstva vláda považuje konsolidáciu jeho vlastníckych pomerov. Bude hľadať také formy tejto konsolidácie, ktoré nepoškodia záujmy reštituentov a zároveň urýchlia proces vlastníckej reštrukturalizácie. Vláda považuje za dôležité vytvárať podmienky pre rozvoj trhu s pôdou. Bude iniciovať prevod vlastnícky neidentifikovateľnej pôdy zo správy Slovenského pozemkového fondu do správy obcí.

Navrhne nástroje a opatrenia, ktoré budú motivovať manažérov popredných podnikov a agropodnikateľov na preberanie tých podnikov, ktoré sa dostali do vážnych ekonomických problémov. V tejto súvislosti zároveň navrhne takú zmenu Zásad pre nakladanie a prenajímanie poľnohospodárskych pozemkov, aby sa procesu prenajímania priamo zúčastnili zástupcovia obce, v ktorej katastrálnom území sa táto pôda nachádza. Podporíme reštrukturalizáciu potravinárskeho priemyslu s cieľom zvýšiť efektívnosť

spracovania poľnohospodárskej produkcie. Zvýšením konkurencieschopnosti vytvoríme priestor pre realizáciu poľnohospodárskej produkcie.

Navrhujeme zníženie daní z poľnohospodárskej pôdy tak, aby sa znížil objem prostriedkov, ktoré štát odčerpáva z najúrodnejšej poľnohospodárskej pôdy.

Podporíme rozvoj komerčných inštitúcií organizácie trhu ako sú plodinová a komoditná burza a podobne.

Štátnu lesnícku politiku podriadime potrebám dlhodobých strategických cieľov rozvoja lesníctva na Slovensku, ktorými sú zachovanie, ochrana a zveľaďovanie lesov. Jej uplatňovanie sa bude zabezpečovať najmä prostredníctvom štátom financovanej hospodárskej úpravy lesov, bez ohľadu na ich vlastníctvo a užívanie. Ochrana a zveľaďovanie životného prostredia prostredníctvom starostlivosti o les sa stane prioritou pre vytváranie ekologickej rovnováhy a stability krajiny. Za rovnako dôležité pokladáme využívanie produkčnej funkcie lesov predovšetkým domácimi spracovateľmi dreva, vysoko zhodnocujúcimi túto obnoviteľnú surovinu s cieľom stabilizovať dôchodkovú situáciu obhospodarovateľov lesov.

Vláda sa zameria na prijatie legislatívnych noriem určujúcich postavenie lesného majetku štátu, jeho správy a užívania, ako aj nakladanie s neobhospodarovaným alebo nedostatočne obhospodarovaným neštátnym lesným majetkom.

Podporná politika v lesníctve bude zameraná na zabezpečenie hlavných cieľov lesníctva, a to najmenej v rozsahu zvýšených nákladov a ujmy spôsobenej obhospodarovaním lesov v prospech verejných záujmov. Práce verejnoprospešného charakteru v lesoch a štátne lesnícke rozvojové programy zamerané na tvorbu a ochranu prírody a krajiny budú zabezpečované formou štátnej objednávky.

Zjednotením a posilnením štátneho dozoru v lesoch a vykonávaním odbornej poradenskej činnosti štátnymi lesníckymi inštitúciami sa zabezpečí odborná úroveň obhospodarovania lesov všetkých užívateľov.

Zabezpečíme, aby vodohospodárska politika štátu umožňovala uspokojiť hospodárske a ostatné celospoločenské potreby a súčasne umožnila cieľavedomé riadenie, racionálne využívanie a ochranu vôd.

Navrhujeme opatrenia pre systematickú starostlivosť o prevádzku a údržbu vodných tokov a o majetok vodného hospodárstva, ktorými dosiahneme zníženie požiadaviek na štátny rozpočet.

Transformácia vodného hospodárstva bude vychádzať z Ústavy SR (čl. 4), ktorý definuje vodné toky a podzemné vody ako výhradné vlastníctvo štátu.

Legislatívnymi a organizačnými nástrojmi zabezpečíme funkčnosť nadradených vodárenských sústav, pričom zachováme priestor pre riešenie strategických záujmov štátu. Bezodplatným prevodom súčasných vodovodných a kanalizačných systémov obciam a mestám umožníme v plnom rozsahu plniť ich povinnosť zabezpečovať zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd. Pripravíme návrh zákona o vodárňach a kanalizáciách, pretože v podmienkach dierifikácie ich prevádzkovania bude potrebné zjednocovať podmienky zásobovania obyvateľstva vodou a podnikania v tomto odvetví hospodárstva.

Obce na základe vlastnej iniciatívy budú môcť vytvárať funkčné organizačné štruktúry, ktoré im okrem iného umožnia aj vstup zahraničného kapitálu.

Vhodnou legislatívnou úpravou zabezpečíme prevod zavlažovacích a odvodňovacích zariadení do rúk vlastníkov resp. užívateľov poľnohospodárskej pôdy, alebo právnických osôb tak, aby sa zabránilo ich chátraniu a znehodnocovaniu a vytvorili predpoklady na ich riadne využívanie. V prechodnom období na tento účel vytvoríme rozpočtovú organizáciu, ktorá bude realizovať starostlivosť o štátom zverený majetok.

Prostredníctvom integrovanej vidieckej politiky vláda navrhne opatrenia podporujúce ekonomickú a sociálnu diverzifikáciu na vidieku, založené na využití všetkých prírodných, ľudských a materiálnych zdrojov. Naším cieľom je zabezpečiť primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva, vytváranie vhodnej sociálnej klímy, ochrany a tvorby zdravého životného prostredia. Na dosiahnutie uvedeného cieľa prijmeme program rozvoja vidieka, ktorý určí strategické postupy a konkrétne opatrenia do roku 2006.

Prihlásime sa k novej politickej schéme rozvoja vidieka v Európe a k Európskej charte pre vidiecke oblasti. Začneme uvádzať do života konvenciu o trvalo udržateľnom využívaní pôdy, vrátane jej štátnej ochrany v súlade s najmodernejšími svetovými trendmi.

Budeme podporovať rozvoj vedy a výskumu zo štátnych zdrojov s cieľom udržať a zefektívniť výskum v rezortných vedecko-výskumných inštitúciách a realizáciu vedecko-technických poznatkov. Budeme podporovať zavádzanie nových vedecko-technických poznatkov do praxe.

Vláda prehĺbi spoluprácu so Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou so a záujmovými zväzmi podnikateľov v pôdohospodárstve bez rozdielu vlastníckych foriem, v akých podnikajú, s cieľom zvýšiť ich podiel na tvorbe koncepcií rozvoja všetkých odvetví rezortu.

G. Životné prostredie

V súlade s celosvetovým trendom vyspelých štátov jedným z rozhodujúcich princípov programu vlády SR je princíp trvalo udržateľného rozvoja, pričom starostlivosť o životné prostredie sa musí stať integrálnou súčasťou každej sféry spoločenského života. Kvalita tohto prostredia znamená kvalitu života každého obyvateľa. Ekologizáciu spoločenského rozvoja bude vláda SR realizovať najmä prostredníctvom zavedenia ekologických princípov do všetkých odvetví. Vláda SR si zároveň uvedomuje, že uplatňovanie princípu trvalo udržateľného rozvoja je nevyhnutnou podmienkou vstupu SR do európskych a transatlantických štruktúr. Ekonomické, sociálne, environmentálne a inštitucionálne ukazovatele a záujmy rozpracuje v Národnej stratégii trvalo udržateľného rozvoja, ako aj v koncepciách regionálnych programov. Súčinnosť odvetví z tohto hľadiska zabezpečí Rada vlády SR pre trvalo udržateľný rozvoj. Obdobné koordinačné a poradné orgány vzniknú v regiónoch.

Ekologizáciu vedomia všetkých vrstiev spoločnosti zabezpečí vláda vypracovaním a realizáciou programu "Ekologická akadémia".

V rámci environmentálneho práva sa vláda SR zameria na jeho dotvorenie a zladenie s právom Európskej únie. V prvom rade pôjde o nový vodný zákon a zákon o odpadoch. Okrem toho pripraví zákon o geologickom výskume a prieskume (geologický zákon), novelizáciu predpisov o priestorovom plánovaní, environmentálnej bezpečnosti a vhodnosti stavieb. Zladzovanie environmentálneho práva s právom Európskej únie si vyžiada prípravu niektorých špecifických právnych predpisov (napríklad zákona o obaloch, predpisov zameraných na geneticky modifikované organizmy). V súvislosti s navrhovanou zmenou

organizácie miestnej štátnej správy pôjde o novelizáciu zákona o štátnej správe pre životné prostredie. V novom Trestnom zákone bude potrebné zaviesť samostatnú hlavu "Trestné činy proti životnému prostrediu".

Vláda bude presadzovať aj ekologizáciu odvetvových právnych nástrojov, najmä v rámci zákonov o lesoch, poľovníctve, rybárstve, pôde, o využití nerastného bohatstva a pod. Novelizácia zákonov a niektorých ďalších predpisov, ktoré sa týkajú ochrany ovzdušia, ochrany vôd, ochrany ohrozených druhov rastlín a živočíchov, ochrany ekosystémov, bude zameraná na výrazné zvýšenie ich účinnosti. Dôslednejšie sa bude musieť uplatňovať zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, najmä jeho ustanovenia o environmentálnom posudzovaní hospodárskych koncepcií, územných plánov a vybraných právnych predpisov. Osobitnú pozornosť zasluhuje ochrana parkov a ostatnej zelene v sídlach, environmentálna bezpečnosť a vhodnosť stavieb, čo si vyžiada komplexné dobudovanie Slovenskej inšpekcie životného prostredia pre všetky úseky starostlivosti o životné prostredie. Vláda zdokonalí právny systém kontroly environmentálnych rizík, navrhne zákon o chemických látkach a predpisy na ochranu proti hluku. Zvýši sa právna ochrana a praktická starostlivosť aj o lokality zahrnuté a navrhované do Svetového dedičstva.

Ekologizáciou ekonomických nástrojov a vytváraním ekonomických podmienok pre zlepšovanie životného prostredia, vrátane posilnenia obratovej časti Štátneho fondu životného prostredia a uplatnenia ekologických daní, bude vláda SR stimulovať zmeny správania sa výrobcov, spotrebiteľov, znečisťovateľov a prispievať k vytváraniu zdrojov na financovanie environmentálnych aktivít. Opatrenia a zdroje budú orientované najmä na odstránenie environmentálnej zadlženosti, likvidáciu starých záťaží a príčin poškodzovania životného prostredia, posilňovanie ekologickej stability území, podporu ekologických projektov, zavedenie environmentálneho auditu, kompenzáciu ujmy spôsobenej environmentálnymi obmedzeniami, výkup a správu pozemkov chránených a využívaných vo verejnom záujme a podobne. Významnou mierou sa environmentálna politika vlády SR zameria na ekologizáciu priemyselných a ostatných hospodárskych odvetví, ako aj miestneho hospodárstva.

Znečisťovanie ovzdušia sa bude znižovať, najmä podporou plynofikácie, väčším využitím obnoviteľných zdrojov energie, ekologizáciou verejnej dopravy v mestách a tiež využitím nástrojov cenovej, daňovej a dotačnej politiky. Dôsledne sa bude musieť uplatniť zásada "znečisťovateľ platí".

V oblasti minimalizácie znečisťovania vôd bude vláda SR podporovať postupné napojenie obyvateľstva na kanalizáciu a systém čistenia odpadových vôd, a to prioritne v oblastiach, kde by odpadové vody mohli najviac ohroziť vodné zdroje. Osobitnú pozornosť bude venovať zamedzeniu znečisťovania vôd plošnou aplikáciou chemických látok v poľnohospodárstve. Do systému sledovania kvality vôd sa zapoja aj ich znečisťovatelia.

Vláda SR bude podporovať zavádzanie a zdokonaľovanie mechanizmov na podporu separovaného zberu odpadov, ich zneškodňovanie, recykláciu a opätovné využívanie ako druhotných surovín. Osobitnú pozornosť bude venovať bezpečnému ukladaniu a zneškodňovaniu rádioaktívnych odpadov z jadrovej-energetických zariadení a tiež zo zdravotníckych, výskumných a školských zariadení. Do prevádzky uvedie republikové úložisko rádioaktívnych odpadov v Mochovciach a bude riešiť aj definitívne úložisko vyhoreného paliva.

V oblasti ochrany a využívania prírodných zdrojov bude vláda SR podporovať efektívne a racionálne využívanie nerastného bohatstva pri zabezpečení ochrany prírody a dôslednej kontroly dodržiavania podmienok stanovených pre ťažbu. Osobitnú pozornosť

zameria na zdroje obnoviteľnej energie, najmä využitie geotermálneho potenciálu v najperspektívnejších regiónoch SR.

Budeme pokračovať vo vyhľadávaní nových zdrojov podzemných vôd pre zásobovanie pitnou vodou. Hydroekologické plány budú zamerané na zosúladenie prírodného potenciálu povodí, na potreby ľudí a ekosystémov.

Vláda bude presadzovať najnovšie trendy priestorovej ochrany životného prostredia, najmä ekologizáciou plánovacích procesov a uplatňovaním ekologických sietí.

Vláda bude podporovať medzinárodné environmentálne programy a iniciovať projekty trvalo udržateľného rozvoja regiónov a ich ekologickej únosnosti, najmä v regiónoch s najviac narušeným životným prostredím.

Vláda bude presadzovať zlepšenie starostlivosti o chránené územia a dobudovanie ich ucelenej siete ako kostry ekologickej stability krajiny. Do života uvedie Národnú stratégiu ochrany biodiverzity.

Vláda SR bude presadzovať uplatnenie zákonnosti nezávisle od exploatačných a ďalších hospodárskych zámerov alebo jednostranných miestnych záujmov a z tohto hľadiska posilní nezávislé rozhodovanie orgánov štátnej správy pre životné prostredie.

Vláda podporí dobudovanie komplexného monitorovacieho a informačného systému o životnom prostredí, jeho prepojenie a trvalú súčinnosť s ostatnými odvetvovými informačnými systémami.

H. Regionálny rozvoj a bývanie

Pre riešenie rozvoja bývania v Slovenskej republike vláda pripraví legislatívne a inštitucionálne podmienky, ktoré budú motivačne pôsobiť na stavebníkov a úverovú infraštruktúru, aby bola vhodná pre rôzne príjmové skupiny obyvateľstva.

Vláda vytvorí ekonomické podmienky na realizáciu v priemere 14 tisíc bytov ročne. Na financovanie bytovej výstavby a obnovy bytového fondu sa okrem vlastných zdrojov stavebníkov bude využívať komplexný systém ekonomických nástrojov, najmä výhodných úverov a daňových úľav. Vláda zdokonalí existujúce systémy financovania a stavebné sporenie, Štátny fond rozvoja bývania a hypotekárne úverovanie a vytvorí systém financovania výstavby nájomných bytov pre občanov s nízkymi príjmami. Vláda zabezpečí, aby sa rozbehnuté programy podpory bývania dokončili pri dodržaní maximálnej hospodárnosti vynakladaných prostriedkov.

Štátny fond rozvoja bývania prehodnotí účel podpory, určí technické parametre pre poskytnutie podpory a zabezpečí jeho verejnú kontrolu.

V systéme stavebného sporenia sa obnoví jeho pôvodný charakter. Rozšíri sa okruh stavebných sporiteľov o právnické osoby, zvýši sa zainteresovanosť sporiteľov na sporení za účelom výstavby bytu a zabezpečí sa, aby prechodne voľné finančné zdroje vytvorené z dlhodobých úspor obyvateľstva slúžili na rozvoj bývania.

Legislatívnymi opatreniami vláda vytvorí predpoklady na rozvinutie systému hypotekárneho úverovania a na oživenie trhu s hypotekárnymi záložnými listami tak, aby sa získali zdroje na poskytovanie úverov.

Vláda prijme potrebné ekonomické a legislatívne úpravy, ktorých cieľom bude jasné vymedzenie povinnosti vlastníkov, resp. správcov, technickej infraštruktúry pri zabezpečovaní jej rozvoja podľa schválených územných plánov.

Vláda navrhne novelizáciu, resp. zrušenie, právnych noriem nezlučiteľných s trhovou ekonomikou v oblasti transformácie vlastníctva bytov, spravovania a hospodárenia s bytovým fondom zároveň s posilnením práv vlastníkov a podstatným znížením rozsahu regulačných a administratívnych opatrení v tejto oblasti.

Vláda bude presadzovať dôsledné uplatňovanie princípov verejného obstarávania. Na tento účel pripraví nový zákon o verejnom obstarávaní, ktorým zvýši priehľadnosť tohto procesu a informovanosť o uzavretých zmluvách. Rozšíri povinné aplikovanie zákona na subjekty pôsobiace v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a telekomunikácií a stanoví inštitucionálny rámec na riešenie sporov a kontrolu procesu verejného obstarávania v súlade s požiadavkami Európskej únie.

V súlade s Asociačnou dohodou vláda v prechodnom období vytvorí pravidlá pre podporu využívania domácich surovín, tovarov a zdrojov v systéme verejného obstarávania, s cieľom znižovať rozdiely medzi regiónmi Slovenskej republiky a podporovať vytváranie nových pracovných miest najmä v regiónoch s nadpriemernou nezamestnanosťou.

Pre rozvoj a zvýšenie konkurencieschopnosti slovenského stavebníctva vláda bude vytvárať motivácie a podmienky na investovanie do moderných technológií a do výrobo-technickej základne stavebných organizácií a priemyslu stavebných látok.

Vláda bude vytvárať podmienky na riešenie relatívneho prebytku stavebných kapacít vývozom stavebných prác a výrobkov do vyspelých európskych krajín prostredníctvom medzivládnych dohôd o zamestnávaní pracovníkov slovenských firiem v zahraničí. V krajinách s menej spoľahlivým financovaním, ale tradičným vývozom slovenských stavebných kapacít sa budú využívať možnosti cez účelové ekonomické väzby (obchod s ropou, plynom).

Vláda prijme dlhodobý program obnovy budov s dôrazom na obnovu bytového fondu, s cieľom zachrániť fond budov a výrazne predĺžiť jeho životnosť dosiahnutím úrovne súčasného technického štandardu a štandardu vybavenosti. Súčasne tým vytvorí podmienky na rozhodujúce úspory energie v nevýrobnej sfére.

Vláda bude venovať intenzívnu pozornosť politike regionálneho rozvoja, vytvoreniu a uplatňovaniu koordinovaných štrukturálnych nástrojov s cieľom zastaviť a postupne zmierniť veľké sociálno-ekonomické rozdiely medzi jednotlivými regiónmi Slovenskej republiky.

Vláda považuje za prioritné vytvorenie inštitucionálnych, finančných a ostatných predpokladov pre komplexnú regionálnu politiku. Vláda bude presadzovať také financovanie regionálneho rozvoja, ktoré umožní diferencovaný prístup regiónov k riešeniu svojich rozhodnutí, čo vláda považuje za jeden z prejavov nezávislosti regiónov na centre. Legislatívne a inštitucionálne upravíme možnosť vplyvu regiónov na budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry decentralizáciou kompetencií a finančných zdrojov.

Vláda pripraví koncepciu regionálnej politiky, ktorá vymedzí typ regionálnej politiky, ciele, nástroje, územné jednotky a inštitucionálny rámec, previazaný s návrhom reformy verejnej správy.

Vláda pripraví komplexnú zmenu územného plánovania a stavebného poriadku, ktorá umožní občanom, obciam a regiónom efektívnejšie spravovať svoje územie.

3. Sociálna oblasť

A. Sociálna politika

Sociálna politika vlády a štátna správa predpokladá čo najširší spoločenský konsenzus v otázkach nevyhnutnosti zvýšenia osobnej participácie a zodpovednosti občanov za seba, akceptovaní princípu sociálnej solidarity občanmi a garancí štátu v takých životných situáciách, ktoré sú nad silu občana.

Vláda bude presadzovať prehĺbenie výkonu kontrolnej činnosti v oblasti dodržiavania pracovno-právnych predpisov, vrátane mzdových predpisov, predpisov o zamestnanosti a predpisov sociálneho zabezpečenia a rozšírenie sankčných dôsledkov pri každom ich porušení.

Cieľom vlády je orientovať sociálnu politiku tak, aby sa stala stimulujúcim prvkom sociálno-ekonomického rozvoja a nie jeho brzdou. Sociálna politika musí motivovať k práci a solidarite a zabrániť sociálnemu vylúčeniu a chudobe.

Vláda deklaruje pripravenosť a ochotu na obnovenie sociálneho dialógu v rámci Rady hospodárskej a sociálnej dohody, ktorá by sa mala stať platformou hľadania sociálne prijateľného, ale zároveň efektívneho a funkčného programu hospodárskej obnovy zadĺženej slovenskej ekonomiky.

Vláda podporí zmenu vzťahu medzi zamestnávateľmi a zamestnancami s dominujúcim postavením zamestnávateľa a vlastníka na vzťah založený na sociálnom partnerstve. Vláda navrhne zákon o tripartite, ktorý upraví právne vzťahy hospodárskeho a sociálneho partnerstva pri dohodovaní zásadných otázok hospodárskeho a sociálneho rozvoja s cieľom udržania sociálneho mieru.

Medzi základné priority politiky vlády patrí rast produktívnej zamestnanosti založený na ekonomickom raste a reštrukturalizácii ekonomiky, ktorá bude zohľadňovať požiadavku vytvárania pracovných príležitostí a tým vytvárať podmienky pre postupné znižovanie miery nezamestnanosti.

Bude nevyhnutné skvalitniť činnosť Národného úradu práce, zabezpečiť hospodárnosť a účelnosť služieb zamestnanosti, a to v spolupráci so sociálnymi partnermi. Do činnosti Národného úradu práce je potrebné vniesť väčšiu systematičnosť, priehľadnosť a efektívnosť, v tejto súvislosti vláda prehodnotí existujúcu sústavu a štruktúru úradov práce.

Opatrenia makroekonomického charakteru a opatrenia aktívnej politiky trhu práce budú prednostne zamerané na zvyšovanie zamestnanosti v regiónoch najviac postihnutých nezamestnanosťou a na podporu rozvoja zamestnanosti zlepšením podmienok na rozvoj malého a stredného podnikania. Zároveň sa prehodnotia uplatňované nástroje aktívnej politiky trhu práce.

V spolupráci so sociálnymi partnermi sa vláda sústreďí na zvýšenie zamestnanosti, riešenie a predchádzanie dlhodobej nezamestnanosti tých občanov, ktorí vzhľadom na svoj zdravotný stav, vek a ďalšie faktory majú osobitné problémy s uplatnením sa na trhu práce. Ide o využívanie vhodných nástrojov aktívnej politiky trhu práce a vytvorenie osobitných programov najmä pre mladistvých, absolventov škôl, občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím, občanov uvoľnených zo zamestnania z dôvodu štrukturálnych zmien v ekonomike a starších občanov.

V záujme pružného reagovania pracovnej sily na potreby trhu práce bude vláda podporovať vytváranie lepších podmienok na územnú mobilitu pracovných síl, vytváranie lepších podmienok na profesijnú mobilitu pracovných síl, najmä flexibilným systémom rekvalifikácií a ďalších foriem vzdelávania a využívaním práce na skrátený úväzok.

Vláda prehodnotí systém hmotného zabezpečenia nezamestnaných tak, aby ich reálne motivoval hľadať a využívať pracovné príležitosti, využívať možnosti rekvalifikácie, ďalšie formy vzdelávania. Zabezpečí sa tak zvýšenie počtu osôb zamestnateľných na základe opatrení aktívnej politiky trhu práce.

Vláda zavŕši reformu pracovného práva, ktorá vyústi do nového Zákonníka práce a do novej právnej úpravy právnych vzťahov vo verejnej službe, vrátane úpravy štátno-zamestnaneckých vzťahov. Tým chce vytvoriť podmienky na profesionálne plnenie úloh štátnej správy a štátnych záležitostí.

Zabezpečí takú novú právnu úpravu pracovnoprávných vzťahov, ktorá posilní ochranu zamestnancov v individuálnych a kolektívnych pracovných vzťahoch. Na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa vláda navrhne právnu úpravu garančného fondu, ktorý preberie záväzky insolventného zamestnávateľa, čím sa zabezpečí uspokojovanie nárokov zamestnancov vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov.

Vláda považuje za jednu z prioritných úloh ochrany zamestnancov zlepšovanie pracovných podmienok, najmä bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pracovného prostredia a ochrany práv zamestnancov pri práci. Vláda navrhne takú právnu úpravu integrovanej inšpekcie práce, na základe ktorej sa vybuduje účinný systém ochrany zamestnancov pri práci a prehĺbi dozornú a poradenskú funkciu štátu v oblasti ochrany práce.

Neoddeliteľnou súčasťou reformy pracovného práva bude napĺňanie právne reglementovanej a garantovanej zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v praktickom živote, a to najmä pokiaľ ide o prístup k zamestnaniu, odbornú prípravu, postup, pracovné podmienky a odmeňovanie. Vláda zameria pozornosť na vytváranie nástrojov na sledovanie dodržiavania princípu rovnosti príležitosti pre mužov a ženy.

V oblasti mzdovej politiky bude vláda vytvárať predpoklady na prekonanie prepadu v reálnych pracovných príjmoch v porovnaní s rokom 1989. Uvedomujúc si neodlučiteľnosť sociálnej funkcie mzdy od jej ekonomickej funkcie, nadviaže pritom na Konceptiu ceny práce a jej realizačný projekt, prijatý spoločne so sociálnymi partnermi.

V kontexte dosahovaných výsledkov ekonomiky, najmä z hľadiska udržania optimálneho vzťahu vývoja miezd a vývoja produktivity práce, vláda prehodnotí mzdovú reguláciu. V spolupráci so sociálnymi partnermi navrhne ďalší postup, vrátane vyhlasovania konkrétneho rámca pre vyjednávanie o žiaducom mzdovom vývoji, sledovania a následného eliminovania prípadných odchýliek ohrozujúcich ekonomickú rovnováhu.

Štát v rámci garancie primeranej úrovne minimálnej mzdy a minimálnych mzdových taríf zohľadní výšku životného minima a jeho valorizačný mechanizmus s prihliadnutím na stanoviská sociálnych partnerov. Pritom bude posudzovať jej dosah na náklady výroby a služieb a nadväzne na zamestnanosť najmä v kategóriách zamestnancov s nízkymi mzdami, ale aj na výdavky štátneho rozpočtu a ďalších verejných rozpočtov. Prednostne prehodnotí možnosť nahradenia inštitútu minimálnej mzdy používaného v právnych predpisoch, predovšetkým v oblasti poisťných systémov, inou vhodnou veličinou. Nadväzne na úroveň minimálnej mzdy ako východiskového bodu konštrukcie stupníc platových taríf vo verejnom sektore vláda navrhne ich primeranú úpravu tak, aby sa neoslabil ich motivačná funkcia.

Vláda završí transformáciu systému odmeňovania zamestnancov vo verejnom sektore vrátane konštituovania nového modelu vyjednávania na makroúrovni o podmienkach zamestnania. Vytvorí sa tak podmienky na dohodovanie vlády a sociálnych partnerov najmä o proporcionálnom mzdovom vývoji vo verejnom sektore v porovnaní s podnikateľským sektorom pri rešpektovaní možností ekonomiky. Vláda pritom bude venovať osobitnú pozornosť diferencovanému ohodnoteniu práce zamestnancov, ktorí pracujú v zariadeniach sociálnych služieb. Vláda zabezpečí ďalší rozvoj informačného systému o cene práce.

Vláda bude pokračovať v transformácii sociálneho zabezpečenia vytvorením sociálne spravodlivého systému založeného na osobnej participácii, zodpovednosti občana, sociálnej solidarite a garancii štátu. Súčasťou tejto transformácie je vybudovanie sociálneho poistenia, preto pripraví zákon o sociálnom poistení. Vláda predloží na verejnú diskusiu nový systém sociálneho poistenia zahrňujúci súčasný systém nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia a odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania. Vláda pripraví priestor pre univerzálnosť základného systému sociálneho poistenia.

Vytvorí sa možnosti pre účasť ďalších osôb na doplnkovom dôchodkovom poistení, najmä samostatne zárobkovo činných osôb, ktoré spolupracujú so samostatne zárobkovo činnými osobami, ako aj zamestnancov rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií tak, aby doplnkové dôchodkové poistenie bolo dostupné pre všetkých. Vláda pripraví koncepciu reformy dôchodkového poistenia.

Vláda bude pokračovať v napĺňaní strategických cieľov štátnej rodinnej politiky sformulovaných v Koncepcii štátnej rodinnej politiky, ktoré smerujú k dosiahnutiu relatívnej ekonomickej nezávislosti rodiny, úspešnosti plnenia jej funkcií, stability a sociálnej kvalite manželských a rodičovských vzťahov v zmysle rovnoprávnosti a spoločenskej deľby rodinných rolí, ďalej k vytváraniu optimálnych podmienok na sebaprodukcii spoločnosti a prijímaniu takých opatrení, ktoré umožnia rodičom dôsledne uplatňovať princíp voľby, resp. zlučiteľnosti rodičovskej a profesnej role. Pôjde predovšetkým o vytvorenie podmienok na zladenie plnenia profesnej a rodičovskej role garantovaním práva rodiča na poskytnutie práce aj na skrátený úväzok.

Na prehĺbenie starostlivosti o dieťa vláda prehodnotí možnosť predĺženia ďalšej rodičovskej dovolenky z troch na päť rokov veku dieťaťa. V súvislosti s tým vláda navrhne spôsob priamej finančnej podpory rodín s deťmi.

V oblasti štátnej rodinnej politiky vláda dobuduje systém štátnej sociálnej podpory najmä organizáciu tohto systému. Cieľom bude zabezpečiť adresnosť, dôslednú kontrolu a účelnosť vynakladania prostriedkov štátu na priamu finančnú podporu rodín s deťmi a jednotlivcov. Na zmierňovanie dopadov postupného odstraňovania nepriamych dotácií a zliav na dopravu, bývanie a do služieb spojených s prípravou nezaopatrených detí na povolanie na stredných a vysokých školách vláda navrhne systém kompenzácií.

Vláda nadväzuje na znižovanie dotácií a zliav a na základe doteraz získaných poznatkov z aplikácie právnej úpravy prídavkov na deti a príplatku k prídavkom na deti pripraví návrh legislatívnych zmien v poskytovaní tejto štátnej sociálnej dávky tak, že zachová adresnosť ich poskytovania odstupňovaním ich výšky v závislosti od príjmu rodiny, a to pre všetky rodiny s nezaopatrenými deťmi.

Dôležitou úlohou v oblasti ochrany práv detí bude dôsledné napĺňanie Dohovoru o právach dieťaťa v podmienkach Slovenskej republiky.

Vláda navrhne opatrenia, ktoré by zamedzili sústavný nárast sociálno-patologických javov najmä u detí. Kriminalitu mladistvých a delikvenciu maloletých, týranie, zneužívanie a

ohrozovanie detí, drogové závislosti, prejavy intolerancie, ako aj výskyt iných negatívnych javov je nevyhnutné riešiť zodpovedajúcimi opatreniami.

Vláda zameria pozornosť na problematiku starších občanov s cieľom vytvoriť podmienky na nezávislosť, zúčastnenosť a dôstojnosť starších ľudí, a to aj v duchu hlavnej témy Medzinárodného roka starších ľudí "Spoločnosť pre všetky vekové skupiny".

S cieľom integrovať občanov so zdravotným postihnutím do spoločnosti bude vláda vytvárať podmienky na zlepšovanie úrovne ich vzdelávania, pracovného a spoločenského uplatnenia. Dôsledným uplatňovaním zákonných postihov pri nenaplnení povinného podielu zamestnávania občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou bude finančne podporovať vznik a prevádzku chránených dielní a chránených pracovísk.

Zámerom vlády je smerovať prostriedky na dlhodobý program výchovy a vzdelávania rómskych detí a na podporu zamestnanosti Rómov. Zainteresovať rómsku komunitu na zlepšovanie jej kvality života.

Vláda prehodnotí efektívnosť a kvalitu sociálnych služieb v systéme plurality ich poskytovateľov a pôsobnosť orgánov štátnej správy a samosprávy pri poskytovaní sociálnej pomoci. Vytvorí predpoklady na širšiu účasť dobrovoľných charitatívnych organizácií, spolkov, nadácií a iných neštátnych subjektov na systéme poskytovania sociálnej pomoci.

B. Výchova a vzdelávanie

Vláda SR považuje výchovu a vzdelávanie za jednu zo svojich najvýznamnejších a trvalých priorít. Chce vytvoriť spoločnosť, v ktorej vzdelávanie bude zdrojom dlhodobej prosperity Slovenska, čo ovplyvní postavenie Slovenska v Európe, ako aj všestranný rozvoj osobnosti a uplatnenie každého občana. Uvedomujeme si, že výchova k mravným hodnotám, k sociálnemu cíteniu a k demokracii predstavuje základ stability spoločnosti a jeden z najúčinnějších prostriedkov prevencie proti násiliu, kriminalite a ďalším negatívnym javom.

Rozhodujúcu úlohu štátu vláda vidí v zastavení úpadku a vo vzostupnom koncepčnom rozvoji výchovy a vzdelávania, ako aj v zaistení rovnosti v prístupe k vzdelaniu. Úlohou štátu bude vytvárať podmienky na zabezpečenie kvality poskytovanej výchovy a vzdelávania a zaistenie rovnocennosti s vyspelými európskymi krajinami. Vláda si je vedomá, že tieto ciele nie je možné splniť bez podpory spoločnosti, bez pomoci odborov a mimovládnych organizácií.

Vláda vytvorí dlhodobú koncepciu rozvoja výchovy a vzdelávania. Pri jej tvorbe je pripravená zohľadniť pripomienky a stanoviská rozhodujúcich politických strán, predstaviteľov regiónov, zamestnávateľov, odborov, učiteľskej i rodičovskej verejnosti tak, aby sa stala základom rozvoja školstva na najbližších 15 - 20 rokov bez ohľadu na striedanie vlád. V nadväznosti na koncepciu pripraví nový školský zákon (zákon o výchove a vzdelávaní).

Vláda bude garantovať právo každého občana na bezplatnú výchovu a vzdelávanie v rozsahu jeho schopností vzdelávať sa najmenej dovtedy, kým sa nestane svojprávnym subjektom na trhu práce. Chce zabezpečiť nielen možnosť získať stredoškolské vzdelanie pre každého občana, ale aj sústavný rast počtu absolventov vysokých škôl. Počas tohto procesu chce žiakom a študentom umožniť cenovo prístupné stravovanie, ubytovanie, dopravu a účinnú pomoc vo forme štipendií. Vláda chápe vzdelávanie ako celoživotný proces, a preto vytvorí podmienky pre rozvoj ďalšieho vzdelávania.

Vláda urobí konkrétne kroky, aby doklady o získanom stupni vzdelania a schopnosti vykonávať povolanie boli v medzinárodnom meradle navzájom uznávané a umožňovali našim občanom uplatniť sa na rodiacom sa európskom trhu práce. V záujme dosiahnutia tohto cieľa a posilnenia kvality vzdelávania obnoví nezávislú školskú inšpekciu.

Vláda bude postupne zvyšovať prostriedky určené na zabezpečenie školstva takým podielom z HDP, aby to bolo porovnateľné s krajinami EÚ. Prijme zákon o financovaní, ktorý zabezpečí normatívne rozdeľovanie prostriedkov na jednotlivé školy. Súčasťou prípravy zákona bude aj prehodnotenie doterajšieho systému financovania neštátnych škôl. Vláda zabezpečí, aby úroveň financovania súkromných, cirkevných a štátnych škôl bola porovnateľná. Prijme opatrenia na zabezpečenie efektívneho využitia prostriedkov v školstve a ich verejnú kontrolu prostredníctvom školskej samosprávy. Zavedie princíp, aby poplatky rodičov alebo študentov zostávali na príslušnej škole alebo školskom zariadení. Zákom upraví pomoc štátu pre tých, čo študujú, osobitne pre deti zo sociálne slabších rodín. Daňovo zvýhodní podnikateľskú činnosť stredných a vysokých škôl, ak sa zvýhodnené prostriedky použijú na ďalší rozvoj vzdelávania. Bude motivovať získavanie mimorozpočtových prostriedkov.

Vláda považuje za nevyhnutné vytvárať podmienky na zlepšenie spoločenského postavenia učiteľov a pracovníkov školstva a stabilizovať ich postavenie zákonom o štátnej (verejnej) službe. Po dohode s odborovou organizáciou pripravme každoročný nárast ich tarifných platov.

Vláda navrhne pôžičkový fond pre začínajúcich učiteľov, v ktorom vytvorí motivačné prostriedky pre tých učiteľov, ktorí sa rozhodnú uzavrieť dohody o trvalom pôsobení v oblasti školstva. Vláda obnoví v minulosti tradičné služby, ktoré štát poskytoval učiteľom prostredníctvom metodických centier (vrátane učiteľov na národnostných školách), ústavov a iných rezortných pracovísk. Prehodnotí súčasné požiadavky na odbornú a pedagogickú spôsobilosť učiteľov tak, aby spĺňali štandardné európske kritériá.

Vláda zabezpečí takú kapacitu predškolských zariadení, aby deti vstupovali do prvého ročníka základnej školy pripravené. V súlade s dlhodobou koncepciou verejnej správy navrhne presunúť predškolské zariadenia a základné školy do správy miestnych samosprávnych orgánov. Postupne uskutoční zmeny v obsahu vzdelávania na základnej škole, aby sa zvýšil dôraz na základné vedomosti, posilnila sa tvorivosť žiakov a zvýšila nadväznosť jednotlivých ročníkov. Posilní dôraz na mimoškolskú výchovu a vytvorí pre ňu lepšie podmienky, aby rozvojom záujmov a tvorivosti chránila mládež pred škodlivými vplyvmi.

Vláda vypracuje analýzu siete stredných škôl a pristúpi k jej racionalizácii, vrátane siete učebných a študijných odborov s prihliadnutím na regionálne a celoštátne potreby a na podnety trhu práce. Podľa výsledkov analýzy zväží možnosť presunu vybraných kompetencií na vyššie územné samosprávne celky. Bude klásť dôraz na kvalitu absolventov stredných škôl a ich uplatnenie v praxi s cieľom znížiť ich nezamestnanosť. Prijme opatrenia na zvýšenie kvality záverečných skúšok a maturitnej skúšky a ďalšiu prípravu štandardizácie vzdelávania.

Osobitne sa zameria na skvalitňovanie odborného vzdelávania a na prípravu robotníckej mládeže. Navrhne opatrenia na posilnenie prepojenia SOU s podnikateľskou sférou, obchodnými a priemyselnými komorami a živnostenskými zväzmi. Jednoznačne dorieši zriaďovateľskú funkciu vo vzťahu k SOU a odstráni existujúcu dvojkoľajnosť vo väzbe na zákon o financovaní školstva. Legislatívne upraví podmienky vzniku integrovaných škôl.

Cieľom vlády vo vzťahu k prijímaniu na stredné a vysoké školy je vylúčiť korupciu a dosiahnuť vyššiu nadväznosť na základné a stredné vzdelávanie. Prijme ucelený program starostlivosti o nadanú a talentovanú mládež. Osobitné opatrenia prijme k výchove a vzdelávaniu zdravotne postihnutých detí.

Vláda bude garantovať zvýšenie vzdelanostnej úrovne občanov patriacich k národnostným menšinám na úroveň celoštátneho priemeru a bude riešiť prípravu pedagógov pre školy s vyučovacím jazykom menšín, teológov, kultúrnych a osvetových pracovníkov v jazykoch menšín utvorením vhodnej inštitucionálnej úrovne v rámci existujúcich univerzít. Obnoví v Slovenskej republike tradičné vydávanie dvojjazyčných vysvedčení, ako aj dvojjazyčné vedenie pedagogickej dokumentácie. Vláda má záujem na zlepšení vyučovania slovenčiny a bude podporovať progresívne metódy jej vyučovania na školách s vyučovacím jazykom maďarským.

Vláda skvalitní riadiacu prácu v školstve, počínajúc od riaditeľa ako základného článku riadenia. Ako minimum je potrebné vrátiť finančné a personálne právomoci na odbory školstva okresných a krajských úradov. V nadväznosti na koncepciu verejnej správy pripraví návrh na vytvorenie oblastných školských úradov. Posilní koordinačnú funkciu ministerstva školstva vo vzťahu k základným a stredným školám a k školským zariadeniam, vrátane samostatného ministerského útvaru pre národnostné, cirkevné a súkromné školy. Úpravou zákona posilní postavenie školskej samosprávy v škole i v regióne. Podporí užší kontakt školy a rodiny.

Vláda vytvorí podmienky na postupné zvyšovanie počtu študentov na vysokých školách bez dopadu na zníženie kvality. V spolupráci so zástupcami akademickej obce vysokých škôl pripraví koncepciu ďalšieho rozvoja vysokoškolského vzdelávania pre 21. storočie. V realizačnom pláne na jej zabezpečenie prijme opatrenia s dôrazom na kvalitu vzdelávania, na riadenie a financovanie vysokých škôl. Bude presadzovať viaczdrojový systém financovania ako aj hospodárenie vysokých škôl ako neziskových organizácií.

Vláda pripraví nový zákon o vysokých školách, ktorý bude mať európske parametre. Vláda bude podporovať posilňovanie integrity vysokých škôl, prehodnotenie a internacionalizáciu súčasného systému evaluácie a akreditácie, ako aj budovanie špecializovaných informačných systémov. Pristúpi k diferenciacii vysokých škôl a ich vnútornej diverzifikácii.

Vláda bude podporovať ďalší rozvoj doktorandského štúdia. Výraznejšie sa zasadí za vytvorenie lepších sociálnych podmienok pre štúdium, vrátane dostavby vysokoškolských internátov. Vláda bude podporovať vysielanie občanov SR na štúdium do zahraničia a zriaďovanie pobočiek zahraničných univerzít. Vláda posúdi možnosť zriadenia katolíckej univerzity v spolupráci s Konferenciou biskupov Slovenska.

C. Veda a výskum

Vláda potvrdzuje autonómiu a kľúčové postavenie vedy a techniky pri realizácii zámerov hospodárskej a sociálnej politiky aj príslušnými legislatívnymi zmenami a presadzovať postupné zvyšovanie zdrojov tak, aby sa podiel výdavkov na vedu z HDP približoval úrovni Európskej únie. V rámci budovania infraštruktúry pre vzdelávanie, vedu a techniku podporí zapojenie SR do transeurópskej vysokorýchlostnej počítačovej siete TEN 34, resp. TEN 155.

Po diskusii odborníkov z vysokých škôl, SAV, jednotlivých rezortov a podnikovej sféry spracuje Koncepciu štátnej vednej a technickej politiky, v ktorej stanoví národné vedecké priority. Vláda bude kodifikovať postavenie vedy príslušnými legislatívnymi zmenami, koncepcne aj legislatívne upraví riadenie vedy a postavenie jej hlavných zložiek, vrátane nového zákona o SAV. Bude podporovať účasť popredných odborníkov vedy a výskumu na pedagogickom procese na vysokých školách.

Vytvorí efektívnejšie nástroje podpory vedy a techniky (daňový a colný systém) s cieľom podporiť aj tvorbu mimorozpočtových zdrojov na ich rozvoji. Pripraví nový model financovania vedy a techniky a predloží dlho očakávaný zákon o podpore vedy a techniky. Vláda sa zasadí za ďalšie budovanie Centra vedecko-technických informácií. Bude podporovať dvojstrannú aj viacstrannú medzinárodnú spoluprácu, osobitne zapojenie Slovenska do 5. rámcového programu Európskej únie pre výskum a technický rozvoj. Využije možnosti vedy v tvorbe strategických rozvojových štúdií pre potreby spoločnosti a pre napĺňanie integračných snáh Slovenskej republiky.

D. Mládež a šport

Štátnou politikou vo vzťahu k mládeži bude vláda podporovať spoluúčasť mládeže na živote spoločnosti. Vytvorí vládny výbor pre mládež ako priestor pre koordináciu politiky zameranej na mládež. Skvalitní systém programov na podporu záujmovej činnosti, rozvoja medzinárodných kontaktov, informačných a poradenských služieb a práce s nezamestnanou mládežou, ako aj prevencie a ochrany pred negatívnymi vplyvmi.

Bude podporovať činnosť detských a mládežníckych organizácií na všetkých úrovniach, vrátane medzinárodnej spolupráce. Predloží návrh zákona o mládeži ako základnú normu vzťahu štátu k mladej generácii. Vláda predloží úpravy na efektívnejšie fungovanie Fondu detí a mládeže. Dôraznejšie vstúpi do prevencie drogových závislostí spolu s predstaviteľmi mládeže a športových organizácií. Pri riešení sociálnych problémov bude osobitne prihliadať na sociálne problémy mladých ľudí.

Vláda bude podporovať rozširovanie povinnej a dobrovoľnej telesnej výchovy na školách ako aj využívanie školských objektov na mimoškolskú telesnú výchovu. Dotačnú politiku zameria na tých, čo pracujú s mládežou a na prevádzkovateľov športových objektov. Zmenou daňového zákona umožní vyššiu aktivitu miestnych samospráv a športových združení pri rozvoji masovej a rekreačnej telesnej kultúry na miestnej úrovni.

Bude sa usilovať o zavedenie jasných pravidiel pri podpore výkonnostného a vrcholového športu vrátane prehľadného systému financovania. Jednoznačne definuje odvody z prevádzkovania hier a lotérií telovýchove. Výsledky štátnej športovej reprezentácie považuje za súčasť kultúry modernej spoločnosti a efektívneho vyslanca Slovenska v zahraničí. Vláda predloží vládny program na podporu rozvoja telesnej kultúry. Vláda podporuje kandidatúru Popradu - Tatier na usporiadanie Zimných olympijských hier v roku 2006, v súlade s podmienkami ochrany prírody.

E. Zdravotníctvo

Vláda bude garantovať všeobecne dostupnú a kvalitnú základnú ambulatnú a ústavnú zdravotnú starostlivosť pre všetkých občanov. Predpokladom toho je rýchla a dobre pripravená komplexná reforma zdravotníctva.

Vláda bude presadzovať orientáciu zdravotníctva na prevenciu a včasnú diagnostiku. Za prioritu považujeme rozsiahlu prevenciu a liečbu drogových závislostí. Za ťažisko zdravotnej starostlivosti pokladáme ambulantnú zdravotnú starostlivosť a osobitne primárnu ambulantnú starostlivosť. Preto budeme podporovať ambulantné formy zdravotnej starostlivosti všade tam, kde je to možné. Vytvoríme predpoklady na ďalší rozvoj a financovanie domácej ošetrovateľskej starostlivosti.

Vláda vytvorí podmienky, aby nemocničná starostlivosť rešpektovala zásady efektívnej diagnostiky a liečby, čomu sa prispôsobí jej rozsah a štruktúra. Časť posteľových kapacít sa reprofiluje na zariadenia následnej starostlivosti. Osobitne finančne náročné a zložité zdravotnícke výkony budú poskytovať vysoko špecializované zariadenia. Prostredníctvom procesu akreditácie zdravotníckych zariadení sa presne definuje oprávnenie poskytovať zdravotnú starostlivosť pre každé zdravotnícke pracovisko. Efektívnosť a kvalita základnej zdravotnej starostlivosti sa zabezpečí aplikáciou štandardných diagnostických a liečebných postupov.

V liekovej politike bude vláda vykonávať opatrenia v oblasti cenotvorby a opatrenia na zabránenie nehospodárnosti v predpisovaní a spotrebe liekov. Zároveň vytvorí predpoklady pre kontrolovanie účinnosti alternatívnej medicíny.

V záujme zlepšenia stavu zdravia vláda vytvorí podmienky na zabezpečenie plnenia úloh na úseku ochrany a podpory zdravia.

V organizácii a riadení zdravotníctva bude vláda podporovať presun právomocí a povinností na nižšie orgány štátnej správy a orgány miestnej samosprávy. Metodicko-odborné, legislatívne a koncepčné vedenie rezortu ostane v štátnej kompetencii.

Vláda bude prihliadať na diferencované potreby regiónov, a pritom podporovať aktívnu spoluúčasť stavovských a profesných organizácií a zdravotných poisťovní. Regióny v rozsahu krajov budú predstavovať relatívne samostatnú jednotku.

Vláda zabezpečí rovnoprávne postavenie štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadení.

Vytvoríme podmienky na vznik takých úprav postavenia zdravotníckych zariadení, ktoré v nich umožnia vznik inštitucionálnej samosprávy a vznik noriem pre neziskové zdravotnícke zariadenia.

Na základe zhodnotenia jestvujúcej legislatívy pripravíme novelizáciu zdravotníckych predpisov. Hospodárske predpisy budeme novelizovať tak, aby vyvinuli tlak na zdravotnícke zariadenia k ekonomickému správaniu sa.

V oblasti zdravotníckych zariadení vláda pripustí iba takú privatizáciu, ktorá bude prostriedkom na zlepšenie zabezpečenia zdravotnej starostlivosti. Vláda pri privatizácii zohľadní záujem zamestnancov zdravotníckych zariadení a záujem obcí.

Vláda zabezpečí viaczdrojové financovanie zdravotníctva. Vláda bude vytvárať podmienky na postupné zvyšovanie podielu z HDP pre zdravotníctvo na úroveň krajín Európskej únie. Na financovanie investícií v zdravotníctve vláda podporí vznik zvýhodnených bankových úverových liniek. Pri umiestňovaní zdrojov bude vláda presadzovať uplatňovanie územného, demografického a odborného prístupu. Tam, kde to podmienky dovoľia, bude podporovať aj regulovanú súťaž medzi zdravotníckymi zariadeniami, a to za presne definovaných podmienok.

Vláda navrhne vytvoriť samostatný fond na financovanie zvlášť finančne náročnej zdravotnej starostlivosti, za spoluúčasti štátneho rozpočtu, zdravotných poisťovní a ďalších inštitúcií.

V systéme povinného základného zdravotného poistenia zaručí každému občanovi rovnako dostupnú a rovnako kvalitnú základnú zdravotnú starostlivosť. Postupným prechodom na osobné účty sa ďalej zvýši efektívnosť zdravotného poistenia.

Financovanie zdravotnej starostlivosti bude realizované na princípe povinného zdravotného poistenia pri zachovaní plurality zdravotných poisťovní ako rovnoprávných verejnoprávných neziskových inštitúcií.

Vláda prepracuje a bude kontrolovať dodržiavanie kritérií pre vznik zdravotných poisťovní a ich prevádzku a bude dbať na ich efektívne hospodárenie. Vláda zabezpečí účinnejší systém kontroly finančných tokov v zdravotných poisťovniach a bude presadzovať účasť štátu v samosprávnych orgánoch zdravotných poisťovní.

Vláda bude podporovať vznik zmluvného zdravotného poistenia, pripoistenia a rozvoj doplnkového zdravotného poistenia.

Vláda navrhne daňové zvýhodnenie subjektov, ktoré budú dbať na ochranu a podporu zdravia svojich zamestnancov.

Vláda bude podporovať rozvoj ľudských zdrojov a zasadí sa za zmenu ohodnotenia práce zdravotníckych pracovníkov a za diferencovaný prístup k odmeňovaniu podľa schopností a výkonnosti. Vytvorí podmienky na lepšie profesionálne a ekonomické ohodnotenie pracovne a odborne kvalitných pracovníkov zdravotníctva.

Vláda zabezpečí systém pregraduálneho a postgraduálneho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, ktorého výsledok bude porovnateľný s úrovňou odbornej prípravy v členských štátoch EÚ.

F. Kultúra

Vláda zdôrazňuje mimoriadny význam kultúry, najmä v dnešnej dobe, ako dôležitého činiteľa medziludskej komunikácie, nositeľa spoločenských a sociálnych funkcií, etických noriem, estetických hodnôt a návykov. Vláda chápe kultúru ako prostriedok i cieľ rozvoja duchovného života občanov. Historická skúsenosť i súčasný tvorivý potenciál jednoznačne svedčia o vysokej schopnosti Slovenska zaujať v európskom kontexte významné miesto práve svojou kultúrnou identitou.

Vláda zabezpečí právo občana na kultúru, dostupnosť kultúry pre všetkých obyvateľov a vytvorí podmienky na tvorivú sebarealizáciu každého občana.

Vláda bude rozvíjať kultúru v demokratickom prostredí, zachovávať a podporovať jej rozmanitosť, názorovú, inštitucionálnu i ekonomickú pluralitu v profesionálnej, neprofesionálnej, štátnej aj neštátnej sfére.

Vláda zabezpečí podmienky na slobodu umeleckej tvorby a vedeckého výskumu a právo na šírenie ich výsledkov. Oslobodí kultúru od vplyvu ideológie a straníckych záujmov.

Vláda vytvorí podmienky pre viaczdrojové financovanie kultúry v rámci štátneho, samosprávneho a súkromného sektora.

Vláda prehodnotí súčasné právne predpisy a vytvorí vhodné legislatívne prostredie na rozvoj kultúry a ochranu jej hodnôt.

Vláda obnoví dialóg s kultúrnou obcou, ktorý bude podnetom na zmeny v oblasti kultúry. Rozšíri spoluprácu s umeleckými a stavovskými organizáciami a s tretím sektorom.

Vláda sa hlási k harmonickej spolupráci s registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami a bude sa usilovať o kvalitatívne novú právnu úpravu vzťahov s nimi.

Vláda zabezpečí podmienky na poznávanie, ochranu a sprístupňovanie kultúrneho dedičstva, vrátane tradičnej a ľudovej kultúry a kultúr menšín. Vytvorí predpoklady účinnej starostlivosti štátu o kultúrne pamiatky. Zabezpečí uchovanie zbierkových fondov, ktoré sú v majetku štátu, a vytvorí podmienky na ich ochranu a dopĺňanie.

Vláda vytvorí prirodzené prostredie pre dôstojné postavenie a pôsobenie národných kultúrnych inštitúcií.

Vláda zabezpečí ochranu a rozvoj štátneho jazyka.

V záujme naplnenia ústavného práva občanov na informácie a vzdelávanie vláda zabezpečí podmienky na fungovanie knižničného systému Slovenskej republiky.

Vláda bude venovať trvalú pozornosť osvetovému pôsobeniu v oblasti výchovno-vzdelávacej a záujmovej činnosti.

Vláda vytvorí podmienky na transparentnosť mediálneho prostredia a rozvoj hospodárskej súťaže na mediálnom trhu v záujme naplnenia práva občanov na slobodu prejavu a informácií. Pluralitu médií vníma nielen v zmysle politickom, ale aj sociálnom a estetickom.

Vláda bude klásť dôraz na dobudovanie vyváženého duálneho systému rozhlasového a televízneho vysielania s dosahom na celé územie Slovenskej republiky s dôrazom na fungovanie verejnoprávných inštitúcií, ako aj na ďalší rozvoj regionálnych médií.

Vláda bude vytvárať podmienky pre vysielanie v jazykoch národnostných menšín v STV a v SRO.

Vláda bude dodržiavať princíp transparentnosti a verejnej kontroly vo všetkých oblastiach kultúry. Vypracuje jasné pravidlá financovania kultúry a kultúrnych inštitúcií, bude zverejňovať základné systémové opatrenia, ako aj hospodárenie s finančnými prostriedkami a majetkom štátu.

Vláda právnymi a ekonomickými nástrojmi zabezpečí demokratické princípy činnosti Štátneho fondu kultúry Pro Slovakia.

Vláda zabezpečí decentralizáciu a prenos kompetencií v oblasti kultúry. Naďalej bude garantovať demokratické princípy jestvovania a rozvoja kultúry na centrálnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Vláda zabezpečí právnu a odbornú nezávislosť inštitúcií v oblasti kultúry. Pri personálnom obsadzovaní vedúcich funkcií v štátnych kultúrnych zariadeniach presadí uplatňovanie odbornej spôsobilosti. Prehodnotí stav štátnych kultúrnych zariadení, najmä regionálnych kultúrnych centier, národných metodických centier a kultúrnych inštitúcií národnostných menšín.

Vláda zabezpečí všestranné podmienky na rovnoprávny rozvoj kultúry národnostných menšín a etnických skupín a prijme nové zásady ich podpory vrátane prípravy zákona o používaní jazykov národnostných menšín a etnických skupín. Vytvorí sekciu kultúr národnostných menšín, zabezpečí subjektivitu kultúrnym inštitúciám a upraví financovanie

profesionálnych divadiel maďarskej a rómskej národnostnej menšiny na úroveň ostatných divadiel.

Vláda bude venovať sústavnú pozornosť postaveniu slovenských komunít v zahraničí a podporovať projekty na ich rozvoj.

Vláda podporí kultúrne programy pre spoločenské uplatnenie zdravotne a sociálne postihnutých občanov a skupín.

Vláda podporí výchovu k umeniu, tvorbu pre deti a mládež a pôvodnú tvorbu.

Vláda podporí významné medzinárodné projekty v oblasti kultúry, uskutočňované na území Slovenskej republiky.

Vláda podporí prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí, výmenu kultúrnych hodnôt a účasť Slovenska v medzinárodných mimovládnych organizáciách. Bude rozvíjať doterajšie a uzatvárať nové kultúrne dohody so zahraničím, predovšetkým s európskymi štátmi. Kultúrne aktivity budú významnou súčasťou národnej a štátnej reprezentácie Slovenskej republiky.

4. Vnútoraná bezpečnosť, spravodlivosť, obrana štátu a zahraničná politika

A. Vnútoraná bezpečnosť a verejná správa

Vláda predloží komplexný program boja so zločinnosťou s osobitným dôrazom na organizovaný zločin, korupciu, daňové úniky, drogovú kriminalitu, detskú pornografiu, obchodovanie so ženami a krádeže motorových vozidiel. Za nevyhnutnú považuje dôslednú očistu štátneho aparátu od osôb spojených s organizovaným zločinom.

Vláda pripraví a zrealizuje projekt potlačovania organizovaného zločinu. Zriadi špeciálne útvary na boj s organizovaným zločinom, vrátane osobitného analytického pracoviska. Vytvorí osobitný útvar na vyšetrovanie obzvlášť závažnej trestnej činnosti najmä organizovaného zločinu.

V rámci rekodifikácie trestného práva budú zavedené osobitné procesné pravidlá pre boj s organizovaným zločinom, rozšíri sa škála zákonných dôkazných prostriedkov, upraví sa prípravné konanie v záujme jeho zjednodušenia a zrýchlenia, posilní sa postavenie poškodeného a obeti trestnej činnosti, zvýši sa ochrana svedkov, znalcov ako aj orgánov činných v trestnom konaní.

V boji s organizovaným zločinom musia zohrať významnejšiu úlohu spravodajské služby, v súlade so zákonmi upravujúcimi ich činnosť. Vláda prijme opatrenia na prehodnotenie dôvodov uloženia obzvlášť závažných prípadov trestnej činnosti z posledného obdobia, objasnenie týchto prípadov a zistenie ich páchatel'ov.

Zintenzívni sa policajná spolupráca so zahraničím. Vláda vytvorí mechanizmy na zabránenie prenikania zločineckých skupín a ich aktivít na územie SR. Skoordinuje úsilie na zvýšenie ochrany štátnej hranice so susednými štátmi. Posúdi zmluvnú základňu bezvízových stykov s cieľom zabrániť narušovaniu štátnej hranice a hrozbe migračných vln cez naše územie.

Vláda bude viesť dôsledný boj proti všetkým formám kriminality, predovšetkým ekonomickej. A to aj užšou spoluprácou finančnej polície so sústavou finančných orgánov, zlepšením finančného spravodajstva a prehĺbením medzinárodnej spolupráce. Po splnení potrebných podmienok SR pristúpi k Dohovoru Rady Európy o praní, vyhľadávaní,

zaisťovaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti z roku 1990. Vláda sa zasadí o urýchlenú novelizáciu zákona o boji proti legalizácii príjmov z najzávažnejších, najmä organizovaných foriem trestnej činnosti.

Vláda uskutoční potrebné kroky na zvýšenie bezpečnosti občanov, predovšetkým najviac ohrozených skupín. Vytvorí sa špecializované pracoviská polície na riešenie kriminality mládeže a kriminality páchanej na mládeži. Vláda bude presadzovať účinnú kontrolu asociálneho správania sociálne neprispôsobených občanov. Posúdi právne možnosti vytvorenia inštitútu dohľadu nad recidivistami. Chce včas predchádzať prejavom intolerancie, xenofóbie a rasisticky motivovaným útokom.

Vláda posúdi a navrhne prijatie účinnejších legislatívnych opatrení na potlačanie korupcie v spoločnosti. Záujmy právneho štátu vyžadujú venovať pozornosť novej korupcii orgánov činných v trestnom konaní. Eliminácii negatívnych dôsledkov tohto javu na činnosť policajného zboru napomôže projekt potlačenia korupcie v Policajnom zbore.

V nadväznosti na rekonštrukciu trestno-právnych predpisov vláda pripraví nový zákon o Policajnom zbore. Obnoví právne postavenie a kompetencie prezidenta Policajného zboru.

Za dôležité považuje vláda vykonať potrebné korekcie v štruktúrach Policajného zboru. Stabilizácia organizačných štruktúr a personálneho obsadenia bude podporená zavedením kariérneho postupu policajtov, Súčasťou procesu stabilizácie bude posilnenie výkonu policajnej služby, Zmenami v systéme výchovy a vzdelávania policajtov bude potrebné docieľiť, aby rezortná školská sústava účinnejšie prispievala k formovaniu odborne zdatných policajtov. Vláda odstráni nedostatky zákona o štátnej službe s cieľom zvýšiť prestíž policajnej služby a zvýšiť istotu policajtov.

Vláda komplexne posúdi kompetencie a úroveň súčinnosti Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Železničnej polície, Vojenskej polície, Armády SR, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR, mestských a obecných polícii s dôrazom na presnosť vymedzenia týchto kompetencií a zefektívnenie vzájomnej spolupráce. Pripraví a navrhne zosúladenie obsahu právnych predpisov v tejto oblasti. Dôležitou úlohou je vykonanie analýzy a posúdenie možnosti presunu činnosti, ktoré vykonáva Policajný zbor nad rámec svojich úloh, na iné orgány.

Za jednu z hlavných priorít budovania a činnosti Policajného zboru vláda považuje postupné odstraňovanie deficitu v jeho finančnom zabezpečení a skvalitňovanie materiálno-technického vybavenia.

Vo vzájomnej komunikácii polície a celého rezortu ministerstva vnútra s masmédiami a verejnosťou pôjde o prelomenie bariéry nedôvery a odstránenie pocitu strachu z činnosti polície. Zároveň vláda chce aktivizovať občanov na zvýšenie ich vlastnej zodpovednosti za ochranu života, zdravia a majetku zákonnými spôsobmi.

Vláda bude dbať na dôsledné zabezpečovanie prevencie kriminality. Prijme stratégiu prevencie kriminality do roku 2002.

V nadväznosti na politickú a ekonomickú situáciu bude vláda riešiť optimálne usporiadanie verejnej správy tak, aby táto zabezpečovala základné potreby občanov. To si vyžiada pokračovať v decentralizácii kompetencií štátu na nižšie zložky verejnej správy pri rešpektovaní princípu subsidiarity. tento proces bude vláda usmerňovať s ohľadom na celkovú výkonnosť ekonomiky tak, aby decentralizované úlohy boli primerane zabezpečované finančnými zdrojmi.

Vláda zabezpečí ratifikáciu Európskej charty miestnej samosprávy s nevyhnutným rozsahom záväzkov a bude sa zaoberať aj možnosťami implementácie ďalších ustanovení charty do vnútroštátneho práva. Na základe analýzy v súlade s princípmi uvedenej charty vláda bude realizovať ďalšiu decentralizáciu kompetencií z orgánov miestnej štátnej správy na územnú samosprávu a pripravovanú regionálnu samosprávu.

Nadväzne na presun kompetencií na územnú samosprávu bude riešiť aj finančnú samostatnosť s cieľom jej posilnenia a stanovenia stabilných finančných zdrojov a tokov tak, aby bol obmedzený zásah štátu dotačným systémom do finančnej samostatnosti obcí.

Vláda posúdi potrebu zmien v zákone o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky.

Vláda v súlade s Európskym rámcovým dohovorom o cezhraničnej spolupráci medzi územnými celkami alebo orgánmi, ako aj s Doplnkovým protokolom k tomuto dohovoru navrhne susedným štátom uzavretie medzištátnych dohôd ustanovujúcich formy a rozsah, v ktorom môžu orgány samosprávy a štátnej správy rozvíjať cezhraničnú spoluprácu.

Vláda bude dbať na dôsledné rešpektovanie zákonnosti v styku úradov s občanmi. Novou evidenciou obyvateľstva SR vytvorí predpoklady na zjednodušenie postupu vybavovania záležitostí občanov, presunom niektorých správnych agend z Policajného zboru do pôsobnosti miestnej štátnej správy umožní poskytovať komplexnejšie služby občanom a právnickým osobám.

Vláda pripraví dlhodobý program podpory informatizácie spoločnosti s použitím najnovších informačných a komunikačných technológií a vytýči v ňom strategické ciele a záujmy štátu.

Vláda priblíži výkon štátnej správy k občanovi. Vyrieši tok informácií v štátnej správe dobudovaním vládnej dátovej siete GOVNET, ktorá umožní poskytovanie informácií vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach štátnej správy.

Vláda bude vytvárať podmienky na skvalitňovanie profesnej úrovne zamestnancov verejnej správy ich systematickým vzdelávaním.

Medzi ďalšie úlohy vlády bude patriť dôsledné plnenie zmluvných záväzkov pri správe štátnych hraníc v súlade s ústavou a medzinárodnými zmluvami, ktoré Slovenská republika uzavrela a ktorými je viazaná.

Vláda bude vytvárať podmienky pre efektívnejšiu medzinárodnú spoluprácu pri riešení mimoriadnych udalostí a na zdokonaľovanie preventívnych opatrení. Zabezpečí prijatie zákona o integrovanom záchrannom systéme.

Vláda bude venovať pozornosť aj zdokonaľovaniu riadenia Zboru požiarnej ochrany a jeho materiálno-technického vybavenia. Pripraví návrh novej komplexnej právnej úpravy o ochrane pred požiarimi.

Migračnú politiku bude vláda realizovať v súlade s postupmi krajín Európskej únie. Vytvorí podmienky pre vstup do Európskej únie v tejto oblasti.

Vláda v záujme integrácie do európskych štruktúr bude vytvárať tiež podmienky na zabezpečenie kompatibility systému ochrany utajovaných skutočností.

B. Spravodlivosť

Cieľom vlády bude vytvorenie nevyhnutných podmienok k reálnemu uplatneniu ústavného práva na nezávislé a nestranné súdnictvo. Za tým účelom budú prijaté opatrenia, ktorých cieľom je dodržiavanie zásady zákazu odňatia veci zákonnému sudcovi. Prehĺbia sa aj záruky sudcovskej nezávislosti, najmä zrušením dvoj etapovosti volieb do sudcovskej funkcie a zároveň stanovením zákonných podmienok pre výber kandidátov do funkcií justičných čakateľov a sudcov, vrátane zvýšenia vekovej hranice potrebnej na vznik sudcovskej funkcie. Zaručí sa ochrana sudcov a ich rodinných príslušníkov ako aj primerané sociálne zabezpečenie sudcov. V záujme oddelenia výkonu súdnictva od štátnej správy budú overované nové formy sudcovskej samosprávy s rozšírením ich rozhodovacích právomocí, ale aj zodpovednosti. Zároveň sa posilní kárna zodpovednosť sudcov najmä v prípadoch neodôvodnenej nečinnosti v konaní a nevhodného správania sa sudcov. V prípade zistenia korupcie a zneužívania právomoci, očakávajúci zhodné stanovisko sudcovskej samosprávy, sa nebude váhať s podaním podnetu na trestné stíhanie.

K posilneniu práva na rýchlu a účinnú súdnu ochranu budú smerovať ďalšie zákonné úpravy zjednodušujúce a skracujúce súdne konanie, ako aj prehľbujúce zásadu kontradiktórnosti súdneho konania. Preveria sa aj ďalšie možnosti mimosúdneho rozhodovania sporov. Zavedením inštitútu vyššieho súdneho úradníka sa sudca odbremení od súdno-technických úkonov a bude sa môcť plne sústrediť na súdno-rozhodovaciu činnosť. Úpravami v systéme súdnych poplatkov a v mechanizme právnej pomoci sa sprístupní súdnictvo aj sociálne slabším občanom.

Sprístupneniu súdnictva budú slúžiť tiež ďalšie etapy postupného prispôsobovania sídiel okresných súdov novozriadeným okresom.

Zjednoduší sa prístup k obchodnému registru a zrýchleniu konania v týchto veciach poslúži aj zavedenie Centrálného obchodného registra a Zbierky listín v obchodnom registri. Zefektívni sa konkurzné a vyrovnávacie konanie tak, aby bolo účinným nástrojom na vysporiadanie majetkových pomerov úpadcov a uspokojenie jeho veriteľov vrátane malých veriteľov posledných tried pohľadávok.

Prehodnotí sa súčasné nejednoznačné ústavné postavenie prokuratúry tak, aby sa posilnila úloha prokurátorov ako orgánov ochrany práva. V záujme posilnenia práv občanov a v súvislosti s predpokladanými zmenami ústavy vláda zväží zavedenie inštitúciu obhajcu občianskych práv (ombudsmana).

Vláda bude dbať na ďalšiu personálnu a organizačnú stabilizáciu Zboru väzenskej a justičnej stráže, ktorý v súlade s príslušnými zákonmi zabezpečuje úlohy väznenstva pri výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody tak, aby sa dosiahol ich účel, pričom osobitná pozornosť sa bude venovať odbornej príprave novoprijímaných príslušníkov zboru.

Vzhľadom na nepriaznivý vývoj kriminality sa bude dbať na diferencované sprísnenie režimu v nápravno-výchovných ústavoch, určených najmä pre odsúdených zaradených do II. a III. nápravno-výchovnej skupiny. Zároveň sa bude poskytovať obvineným potrebná právna pomoc. Pri zaobchádzaní s odsúdenými sa bude dbať na ich dôslednú resocializáciu spojenú so vzdelávaním a odbornou prípravou, ako i vytváranie podmienok pre ich čo najrozsiahljšie zaradenie do práce. Podľa možností vytvorených štátnym rozpočtom sa budú modernizovať a prípadne budovať nové väzenské zariadenia a vlastné výrobné kapacity pre zamestnávanie odsúdených.

Zvýšená pozornosť sa bude venovať bezpečnosti ústavov na výkon väzby, nápravno-výchovných ústavov, ochrane súdov, ako aj ochrane svedkov, pokiaľ budú v takomto režime zaradení počas výkonu trestu odňatia slobody.

C. Obrana štátu

Vláda presadí optimálny variant zaručenia bezpečnosti spočívajúci v získaní plnohodnotného členstva v NATO. Napĺňanie tohto cieľa nájde svoje konkrétne vyjadrenie vo vnútornej a zahraničnej politike vlády. Za týmto účelom pripraví ucelenú bezpečnostnú a obrannú stratégiu a koncepciu reformy ozbrojených síl a zabezpečenia obrany štátu. Vláda pripraví a predloží ústavné zákony o bezpečnosti a o obrane, zákony o zabezpečení obrany a o ozbrojených silách a ďalšie právne normy, ktoré presne určia činnosť štátnych orgánov pri plnení základného cieľa obrany štátu, t.j. zaručenia jeho suverenity a územnej celistvosti.

Vláda bude pokračovať v plnení cieľov posilneného Partnerstva za mier, v rozvoji vzájomne výhodnej multilaterálnej a bilaterálnej spolupráce ozbrojených síl Slovenskej republiky s ozbrojenými silami vyspelých demokratických štátov. Mierové a humanitárne operácie OSN, OBSE, NATO a ZEÚ podporí aktívnou účasťou ozbrojených síl a podielom na realizácii projektu výstavby spoločnej brigády vojenských síl stredoeurópskych krajín.

Zavedie systém obranného plánovania s využitím skúseností vyspelých demokratických štátov. Rozšíri a prehĺbi kontrolu efektívneho využívania prostriedkov vyčleňovaných na obranu, podporí obmedzovanie výdajov na tie oblasti v rezorte obrany, ktoré bezprostredne nesúvisia s jeho hlavným poslaním. Zabezpečí medziročný nárast výdajov štátu na obranu o 0.1% z HDP.

Vláda prispôbi štruktúru, organizáciu a početný stav riadiacich orgánov rezortu obrany novým požiadavkám. Usporiada vzťahy a kompetencie medzi ministerstvom obrany a Generálnym štáбом Armády Slovenskej republiky.

Vláda uskutoční reformu ozbrojených síl, postúpi v ich modernizácii a vo výstavbe jednotiek schopných autonómneho nasadenia. Zefektívni štruktúru veliteľských stupňov ozbrojených síl, vytvorí pozemné a vzdušné sily. Zníži početný stav Armády Slovenskej republiky s perspektívou rastu profesionalizácie a skrátenia základnej vojenskej služby na deväť mesiacov. Vláda prijme opatrenia na zvýšenie kvality a intenzity vojenského výcviku. Pripraví a uskutoční ďalšiu etapu v reforme vojenského školstva s dôrazom na posilnenie kvality vojenskej vzdelávacej sústavy. Zriadi inštitút na prípravu vysoko kvalifikovaných odborníkov pre oblasť bezpečnosti, obrany a krízového manažmentu. Podnieti rozvoj a presadzovanie nových trendov vo vojenskom myslení. Urýchli zavedenie systému personálneho manažmentu v ozbrojených silách.

Vláda Slovenskej republiky prijme príslušné opatrenia, aby ministerstvo obrany malo v koordinácii obranného priemyslu prioritné postavenie.

Posúdi zmluvné záväzky štátu a rezortu obrany a presadí diverzifikáciu medzinárodných väzieb Slovenskej republiky v oblasti zbrojnej výroby, obchodu so zbraňami a vojenskou technikou s dôrazom na členské štáty EÚ a NATO.

Vláda zabezpečí dobudovanie systému demokratickej kontroly ozbrojených síl, zachová ich nadstranícke a politicky neutrálne postavenie. Podporí posilnenie úlohy parlamentných orgánov v tomto systéme.

Vláda zdokonalí systém finančného, zdravotného a sociálneho zabezpečenia vojakov a občianskych zamestnancov, zlepší podmienky života vojakov základnej služby, vrátane zlepšenia bytovej situácie profesionálnych vojakov.

D. Zahraničná politika

Vláda bude vykonávať modernú, dôveryhodnú a presvedčivú zahraničnú politiku, ktorej základným princípom bude presadzovanie záujmov štátu a občanov Slovenskej republiky, posilneniu ich bezpečnosti, zaisteniu prosperity a lepšej kvality života. Za prirodzené považuje zachovanie kontinuity priorít zahraničnej politiky od vzniku samostatnej Slovenskej republiky a je pripravená nadviazať na všetko pozitívne, čo už bolo v tejto oblasti dosiahnuté.

Vo svojej činnosti je vláda rozhodnutá dosiahnuť jednotu a vzájomnú previazanosť vnútornej a zahraničnej politiky. Obnovenie a udržanie dôveryhodnosti na medzinárodnej scéne je mimoriadne dôležitou súčasťou cieľavedomého procesu budovania a upevňovania štátnosti samostatnej Slovenskej republiky. Vláda bude aj svojou zahraničnou politikou vytvárať všetky podmienky na to, aby Slovenská republika bola štandardným demokratickým štátom a stabilným prvkom v regióne.

Vláda bude klásť hlavný dôraz na proces euroatlantickej integrácie, v ktorom sa Slovensko ocitlo v uplynulom období v pozícii nezodpovedajúcej jeho potenciálu. Slovenská zahraničná a bezpečnostná politika bude vychádzať z toho, že zachovanie vlastnej identity, suverenity, vonkajšej bezpečnosti a priaznivých podmienok pre ekonomický rozvoj Slovenskej republiky je možné iba v rámci európskych a transatlantických integračných zoskupení.

Strategickým cieľom a jednou z najdôležitejších politických a ekonomických priorít Slovenskej republiky je členstvo v Európskej únii (EÚ). V záujme jeho dosiahnutia vláda splní v čo najkratšom čase politické kritériá a zaväzuje sa plniť i ďalšie kritériá stanovené kodanským summitom EÚ a závery spoločných orgánov SR - EÚ, tak, aby sa SR zaradila k najlepšie pripraveným kandidátskym krajinám. Prvoradá pozornosť bude venovaná realizácii Európskej dohody o pridružení a zintenzívneniu predvstupovej prípravy na základe Partnerstva pre vstup a Národného programu pre prijatie *acquis communautaire*. Vláda SR zabezpečí podmienky pre efektívnejšie a transparentné využívanie prostriedkov programu PHARE, ako aj ďalších programov Európskej únie. S cieľom koordinácie predvstupových aktivít Slovenskej republiky budú vytvorené a posilnené efektívne inštitucionálne väzby medzi orgánmi štátnej správy. V dialógu s Európskou úniou bude vláda dôsledne zohľadňovať záujmy Slovenska a skvalitní informačnú a osvetovú činnosť s cieľom podrobne oboznamovať verejnosť so skutočnosťami vyplývajúcimi z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii.

V oblasti zahranično-bezpečnostnej politiky je strategickou prioritou dosiahnutie členstva SR v Severoatlantickej aliancii (NATO) v najkratšom možnom čase. Vláda SR prijme nevyhnutné opatrenia vo svojej vnútornej i zahraničnej politike s cieľom začleniť Slovenskú republiku do systému kolektívnej obrany NATO. Vláda bude využívať všetky možnosti približovania sa k NATO prostredníctvom Euroatlantickej partnerskej rady, Programu partnerstvo za mier ako aj ďalších foriem spolupráce s členskými krajinami NATO

Trvalou úlohou vlády bude podpora a posilnenie Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), ako významného nástroja preventívnej diplomacie a riešenia krízových situácií. Spolu s vyspelými demokratickými štátmi chce Slovenská republika

prispiet' k vytvoreniu európskej bezpečnostnej architektúry, ktorá prispeje k udržaniu stability v euroatlantickom priestore. Pri posilňovaní bezpečnosti Slovenskej republiky budú tiež využité niektoré prvky kooperatívnej bezpečnosti.

V rámci integračného procesu budú využívané možnosti užšej spolupráce so Západoeurópskou úniou (ZEÚ) vrátane účasti SR ako asociovaného partnera na riešení krízových situácií, humanitárnych a záchranných operácií. Vláda za dôležitú považuje účasť SR na projekte "Spolupráca stredoeurópskych krajín na podporu mieru CENCOOP".

V problematike odzbrojenia, kontroly zbrojenia a zamedzovania šírenia zbraní hromadného ničenia bude vláda klásť dôraz na plnenie záväzkov prijatých SR, zefektívni mechanizmus ich dodržiavania a prijme potrebné legislatívne opatrenia.

Vláda potvrdzuje svoje odhodlanie zabezpečiť implementáciu štandardov Rady Európy (RE) a bude podporovať prehĺbenie spolupráce RE s inými medzinárodnými organizáciami. Vláda podporí podpis Charty regionálnych a menšinových jazykov.

V záujme integrácie SR medzi ekonomicky najvyspelejšie krajiny sveta vláda uskutoční potrebné kroky pre skoré splnenie politických, legislatívnych a ekonomických podmienok členstva Slovenska v Organizácii pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD).

Trvalou prioritou zahraničnej politiky bude rozvoj dobrých vzťahov so susednými krajinami. Vláda využije všetky možnosti na zintenzívnenie stykov s Českou republikou, Poľskom a Maďarskom a je pripravená aktívne sa podieľať na oživení a rozvoji vyšehradskej spolupráce. Zvláštny význam bude vláda prikladať rozvoju vzájomných vzťahov s Rakúskom, ako jedinou členskou krajinou EÚ susediacou so SR. Trvalá pozornosť bude venovaná rozvoju vzťahov s Ukrajinou, ktorá je našim najväčším susedom.

V dvojstranných vzťahoch sa vláda bude vzhľadom na strategické priority zameriavať na všestranný rozvoj stykov so všetkými členskými krajinami EÚ, NATO a ďalšími vyspelými demokraciami s dôrazom na tradičné väzby a kľúčových partnerov. V tomto kontexte má vláda záujem na obnovení partnerského dialógu a posune vzťahov s USA na vyššiu kvalitatívnu úroveň.

Vláda bude rozvíjať korektné vzťahy s krajinami Spoločenstva nezávislých štátov (SNŠ) a dbať najmä o vyvážené vzťahy s Ruskou federáciou, ktorá je pre SR jedným z najvýznamnejších ekonomických partnerov.

Väčšia pozornosť bude tiež venovaná rozvíjaniu vzťahov s krajinami Ázie, Afriky a Latinskej Ameriky. Vláda sa zameria na najvýznamnejšie krajiny týchto kontinentov ako aj na štáty, ktoré poskytujú možnosti výhodnej obchodno-ekonomickej spolupráce..

V oblasti mnohostrannej diplomacie bude Slovenská republika aktívne pôsobiť v medzinárodných organizáciách, predovšetkým v Organizácii spojených národov (OSN). Vláda potvrdzuje svoj záujem získať pre SR miesto nestáleho člena v Bezpečnostnej rade OSN na obdobie rokov 2001-2002. Naďalej sa bude aktívne podieľať na činnosti špecializovaných agentúr OSN. Slovenská republika je pripravená zapojiť sa do snáh medzinárodného spoločenstva zameraných na riešenie globálnych problémov ako sú boj proti organizovanému zločinu, medzinárodný terorizmus, ekologické riziká. Konkrétnym vkladom k prevencii konfliktov a k udržaniu mieru bude aktívna účasť v medzinárodných mierových operáciách. Vláda pripraví koncepciu zahraničnej rozvojovej pomoci s cieľom prispiet' svojim dielom k úsiliu vyspelých krajín zmierňovať problémy hladu a chudoby v najmenej rozvinutých krajinách.

S cieľom podpory hospodárskych záujmov Slovenska bude vláda klásť dôraz na ekonomický rozmer zahraničných vzťahov a bude aktívne pôsobiť v medzinárodných ekonomických organizáciách na globálnej úrovni, najmä na pôde Svetovej obchodnej organizácie (WTO). Na regionálnej úrovni zameria svoju činnosť najmä na rozvoj spolupráce v rámci Stredoeurópskej dohody o voľnom obchode (CEFTA), Stredoeurópskej iniciatívy (SEI) a iných, ktoré chápe ako komplementárnu súčasť integračných procesov. Za jednu z dôležitých foriem rozvoja regionálnych väzieb vláda považuje cezhraničnú spoluprácu v rámci euroregiónov a v tomto kontexte vyjadruje pripravenosť pripojiť sa k príslušným medzinárodným dokumentom.

Vláda Slovenskej republiky považuje národnostnú a etnickú rôznorodosť za historicky dané a obohacujúce prvky a odsudzuje všetky prejavy etnickej a rasovej neznášanlivosti. Pri realizácii zahraničnej politiky bude venovaná stála pozornosť otázkam ľudskej dimenzie. Aktívne sa zapojí do tvorby systému medzinárodných noriem v oblasti ľudských práv, vrátane práv osôb patriacich k národnostným menšinám. Vláda pristúpi k dopracovaniu vnútroštátnych právnych noriem v tejto oblasti v súlade s medzinárodnými záväzkami a zabezpečí ich dôsledné uplatňovanie v praxi. Vláda bude podporovať krajanskú komunitu v zahraničí a rozvíjať s ňou vzťahy na všetkých úrovniach.

S prihliadnutím na zahranično-politické priority, ekonomické záujmy a kultúrno-historické väzby Slovenskej republiky bude priebežne aktualizovaný a dopĺňaný systém dvojstranných a mnohostranných zmlúv.

Jednou z vnútorných priorít v oblasti zahraničnej politiky je profesionalizácia a stabilizácia zahraničnej služby ako aj systémové dobudovanie Ministerstva zahraničných vecí a siete zastupiteľských úradov s prihliadnutím na dlhodobé zahranično-politické priority. Vláda pripraví legislatívny rámec pre zabezpečenie efektívnej činnosti zahraničnej služby.

Nevyhnutnou podmienkou zabezpečenia funkčného výkonu zahraničnej politiky štátu ako celku je koordinácia a súlad zahranično-politických aktivít Národnej rady Slovenskej republiky, Prezidenta SR ako aj Vlády SR a ústredných orgánov štátnej správy pri rešpektovaní zásady zodpovednosti MZV SR za jej realizáciu. Vláda vytvorí efektívne mechanizmy pre zapojenie potenciálu mimovládnych, vedeckých a akademických inštitúcií do tvorby zahraničnej politiky.

Budú uskutočnené systémové opatrenia na zabezpečenie jednotného výkonu zahraničnej služby prostredníctvom Ministerstva zahraničných vecí SR. Zahraničnú politiku bude orientovať na podporu rozvoja ekonomických vzťahov so zahraničím v záujme ďalšieho rastu ekonomiky SR a rastu životnej úrovne jej obyvateľov.

V. ZÁVER

Občania Slovenskej republiky sa vo voľbách do Národnej rady SR roku 1998 vyslovili za zásadnú zmenu spoločnosti. Vláda SR je odhodlaná túto zmenu uskutočniť. Základným predpokladom tejto zmeny je nová klíma v spoločnosti, v ktorej bude dominovať znášanlivosť, vzájomná úcta a rešpektovanie základných občianskych a ľudských práv. Predpokladom takejto pozitívnej klímy je nová kvalita vzťahov medzi vládou koalíciou a opozíciou. Vláda Slovenskej republiky sa zaručuje, že bude rešpektovať nálezy Ústavného súdu, že zabezpečí pre opozíciu všetky podmienky na náležitý výkon jej kontrolnej funkcie a že bude ochotná konfrontovať vlastné prístupy v otvorenej diskusii s opozíciou. Vláda si je

vedomá svojej zodpovednosti za ďalší vývoj v krajine a je si vedomá, že nedeliteľnou súčasťou obrazu krajiny je aj opozícia. Preto vláda Slovenskej republiky pozýva opozíciu k novému, trvalému dialógu, v ktorom bude vláda nielen rozprávať, ale ukáže aj ochotu načúvať. Sme pripravení na kontrolu, polemiku, aj tvrdú kritiku. Želáme si iba, aby náš dialóg spĺňal parametre, ktoré chceme vidieť vo vzťahoch medzi občanmi. Nech nášmu vzájomnému dialógu dominuje úsilie ponúkať lepšie riešenia. Vláda SR pozýva opozíciu k takémuto novému dialógu.

Vláda SR stojí pred mnohými výzvami. Sú to výzvy na prijímanie riešení mnohých páľčivých problémov. Sú to aj výzvy, ktoré prináša doba a blížiaci sa začiatok nového tisícročia. Vláda SR je odhodlaná vypočuť tieto výzvy. Je si vedomá, že je vládou všetkých občanov Slovenskej republiky, nie iba voličov štyroch politických strán. Preto volá k spolupráci a k účasti na spoločnom diele všetkých občanov Slovenskej republiky. Pozýva ku spolupráci na diele národnej obnovy každého, kto si želá lepšiu budúcnosť Slovenska. Vláda SR sa bude usilovať, aby Slovensko bolo na prahu tretieho tisícročia krajinou politicky aj ekonomicky stabilnou, dynamicky sa rozvíjajúcou, v ktorej bude dominovať nádej, a kde bude dosť dôvodov na optimizmus a perspektívu.

* * * * *

Poznámka:

Národná rada Slovenskej republiky vydala Uznesenie Národnej rady SR z 2. decembra 1998, ktorým schválila Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky a vyslovila vláde Slovenskej republiky dôveru.